

Promemoria

Miljödepartementet

Nytt regelverk för handel med utsläppsrätter i miljöbalken

Dnr M2020/00083/R

Mars 2020

Innehållsförteckning

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	3
2	Författningstext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i miljöbalken	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	21
2.3	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	31
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen om värdepappersmarknaden (2007:528)	33
2.5	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	36
2.6	Förslag till förordning om utsläpp av växthusgaser	37
2.7	Förslag till förordning om ändring i miljötillsynsförordningen (2011:13)	54
2.8	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter	55
3	Ärendet	59
4	Promemorians förslag	60
4.1	Bestämmelser om utsläpp av växthusgaser integreras i miljöbalken.....	60
4.2	Ordförklaringar.....	63
4.3	Tillstånd för utsläpp av växthusgaser	65
4.4	Grunder för återkallelse av tillstånd eller omprövning av villkor	67
4.5	Utsläppsrätter	69
4.6	Registerföring.....	72
4.7	Tillsyn och avgifter	74
4.8	Straffbestämmelser.....	77
4.9	Miljöstraffavgifter	79
4.10	Andra sanktioner	81
4.11	Överklagande	82
4.12	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	82
5	Konsekvenser	83
6	Författningss kommentar.....	84
6.1	Förslaget till lag om ändring i miljöbalken	84
6.2	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	93
6.3	Övriga lagändringar.....	93
Bilaga 1	Översikt över hur bestämmelserna i utsläppshandelslagen och utsläppshandelsförordningen föreslås bli behandlade	94

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att det införs ett nytt 12 kap. i miljöbalken med bestämmelser om utsläpp av växthusgaser. Promemorian innehåller även förslag till följdändringar i andra delar av balken samt ett förslag till en ny förordning om utsläpp av växthusgaser.

Förslagen innebär att den nuvarande lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter upphävs och att innehållet i flera bestämmelser i stället överförs till balken. Ett stort antal bestämmelser i den nuvarande lagen är av sådan karaktär att de inte måste meddelas i lag, varför de i stället föreslås beslutas av regeringen genom förordning.

Genom de föreslagna bestämmelserna genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG.

2 Författningstext

2.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om miljöbalken

dels att 12 kap. ska upphöra att gälla,

dels att 15 kap. 37 §, 16 kap. 2 c §, 24 kap. 3 och 20 §§, 26 kap. 9 § och 29 kap. 4, 5 och 11 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 12 kap., och elva nya paragrafer, 7 kap. 31, 31 a och 33 §§, 9 kap. 16–20 §§, 24 kap. 5 a §, 26 kap. 21 a § och 30 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

Anmälan för samråd

31 §²

Om en verksamhet eller en åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i denna balk kan komma att väsentligt ändra naturmiljön, ska anmälan för samråd göras till den myndighet som utövar tillsynen enligt bestämmelser i 26 kap. eller bestämmelser som har meddelats med stöd av samma kapitel.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att det inom landet eller en del av landet alltid ska göras en anmälan för samråd i fråga om särskilda slag av verksamheter eller åtgärder som kan medföra skada på naturmiljön. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om vilka

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/410.

² Tidigare 31 § upphävd genom 2009:532.

uppgifter en anmälan ska innehålla.

En verksamhet eller åtgärd som ska anmälas för samråd får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten medger något annat.

Den myndighet som avses i första stycket får förelägga den anmälningsskyldiga att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Om sådana åtgärder inte är tillräckliga och det är nödvändigt för skyddet av naturmiljön, får myndigheten förbjuda verksamheten. Bestämmelser om rätt till ersättning vid ett sådant föreläggande eller förbud finns i 31 kap.

31 a §

Skyldigheten att göra en anmälan för samråd enligt 31 § gäller inte byggande av allmän väg eller byggande av järnväg om verksamheten eller åtgärden anges i en fastställd vägplan enligt väglagen (1971:948) eller i en fastställd järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.

Vilthägn

33 §

Vilthägn får inte uppföras utan tillstånd av länsstyrelsen på områden där allmänheten får färdas fritt.

Vid tillståndsprövningen ska behovet av skydd för friluftslivet och naturmiljön beaktas.

Tillstånd till vilthägn inom ett strandskyddsområde får meddelas endast om det finns särskilda skäl.

9 kap.

Miljöhänsyn i jordbruket

16 §

Med jordbruksmark avses i 17 och 18 §§ sådan åkermark och betesmark som ingår i en fastighet som är taxerad som lantbruksenhet. Bestämmelserna ska dock inte tillämpas på jordbruksmark

1. som ingår i en fastighet, som har bildats för ett annat ändamål än jordbruk och som därefter inte har taxerats, eller

2. som i en detaljplan eller i områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (2010:900) är avsedd för ett annat ändamål än jordbruk.

17 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den hänsyn till natur- och kulturvärden som ska tas vid

1. skötsel av jordbruksmark, eller

2. annan markanvändning i jordbruket.

Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten avsevärt försvåras.

18 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att jordbruksmark får tas ur jordbruksproduktionen först efter anmälan till länsstyrelsen, om inte åtgärden är av ringa betydelse för jordbruket på brukningsenheten eller för natur- och kulturmiljön.

Första stycket gäller inte om marken tas i anspråk för verksam-

het vars tillåtlighet har prövats i särskild ordning.

19 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter från miljöskyddssynpunkt i fråga om

- 1. begränsningar av antalet djur i ett jordbruk,*
- 2. försiktighetsmått för gödselhanteringen, och*
- 3. växtodlingen.*

Föreskrifter om tillståndsplikt till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen

20 §

Regeringen får meddela föreskrifter om sådan tillståndsplikt för verksamheter eller åtgärder som kan krävas till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

12 kap. Utsläpp av växthusgaser

Ordförklaringar

1 § Med *utsläppshandelsdirektivet* avses i detta kapitel Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/410.

2 § I detta kapitel avses med

utsläpp av växthusgaser: frigörande i atmosfären av koldioxid, dikväveoxid eller perfluorkolväten från en eller flera källor belägna inom en anläggning eller från ett luftfartyg,

ton koldioxidekvivalenter: ett ton koldioxid eller den mängd dikväveoxid eller perfluorkolväten som medför en lika stor klimatpåverkan som utsläpp av ett ton koldioxid, och

utsläppsrätt: en rätt att släppa ut ett ton koldioxidekvivalenter under en fastställd period i enlighet med detta kapitel och föreskrifter som meddelas med stöd av kapitlet.

3 § Med *anläggning* avses i detta kapitel en fast teknisk enhet där det bedrivs en eller flera verksamheter som ger upphov till utsläpp av växthusgaser som kräver tillstånd enligt föreskrifter som meddelats med stöd av detta kapitel, liksom all annan därmed direkt förknippad verksamhet som är tekniskt knuten till de verksamheter som bedrivs på platsen och som kan påverka utsläpp och föroreningar.

4 § Med *flygverksamhet* avses i detta kapitel en eller flera flygningar med luftfartyg som ger upphov till utsläpp av växthusgaser och som

1. avgår från eller ankommer till en flygplats inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i ett annat tredjeland som EU har slutit avtal med om ömsesidigt erkännande av utsläppsrätter enligt artikel 25 i utsläppshandelsdirektivet, eller

2. omfattas av kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/1603 av den 18 juli 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG vad gäller åtgärder som antagits av Internationella civila luftfartsorganisationen för övervakning, rapportering och verifiering av utsläpp för att genomföra en global marknadsbaserad åtgärd.

5 § Med *verksamhetsutövare* avses i detta kapitel varje fysisk eller juridisk person som

1. driver en verksamhet eller innehar en anläggning eller som på annat sätt har rätt att fatta avgörande ekonomiska beslut om verksamhetens eller anläggningens tekniska drift, eller

2. äger ett luftfartyg som ingår i en flygverksamhet, om den som bedriver en flygverksamhet inte kan identifieras.

6 § I detta kapitel avses med

utsläppsrapport: en sådan skriftlig rapport som avses i artikel 68 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/2066 av den 19 december 2018 om övervakning och rapportering av växthusgasutsläpp i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG och om ändring av kommissionens förordning (EU) nr 601/2012 (övervaknings- och rapporteringsförordningen), och

övervakningsplan: en sådan skriftlig redogörelse som avses i artikel 12 i övervaknings- och rapporteringsförordningen.

Tillstånd

7 § Regeringen får meddela föreskrifter om att det ska krävas särskilt tillstånd för att släppa ut växthusgaser från en anläggning och vad en ansökan om tillstånd ska innehålla.

8 § Frågor om tillstånd till utsläpp av växthusgaser prövas av en tillståndsmyndighet efter ansökan av verksamhetsutövaren.

Den myndighet som regeringen bestämmer är tillståndsmyndighet.

Flygverksamhet

9 § Regeringen får meddela föreskrifter om att det ska krävas en övervakningsplan för att bedriva flygverksamhet som medför utsläpp av koldioxid.

Anmälan av ändringar

10 § Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för verksamhetsutövaren att anmäla ändringar som avser den verksamhet som drivs på anläggningen.

Utsläppsrätter

11 § Regeringen får meddela föreskrifter om att utsläpp av växthusgaser från anläggningar med stöd av ett tillstånd eller utsläpp av koldioxid från flygverksamhet med stöd av en övervakningsplan enligt detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats med stöd av kapitlet ska täckas av utsläppsrätter.

12 § Utsläppsrätter får tilldelas en verksamhetsutövare som

1. har tillstånd till utsläpp av växthusgaser, för en anläggning som omfattas av tillståndet, eller

2. driver sådan flygverksamhet som avses i 4 § 1 för den verksamhet som omfattas av en övervakningsplan.

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om tilldelning av utsläppsrätter.

14 § Verksamhetsutövaren för en anläggning eller för en sådan flygverksamhet som avses i 4 § 1 och som omfattas av en övervakningsplan, ska

överlämna det antal utsläppsrätter som motsvarar de sammanlagda utsläppen från verksamheten.

15 § Regeringen får meddela

1. föreskrifter om utfärdande och återlämnande av utsläppsrätter,
2. föreskrifter om undantag från skyldigheten att överlämna utsläppsrätter enligt 14 §, och
3. ytterligare föreskrifter om skyldigheten att överlämna utsläppsrätter.

16 § En utsläppsrätt får överlåtas till fysiska och juridiska personer i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt i ett tredje land där sådana utsläppsrätter har erkänts i enlighet med artikel 25 i utsläppshandelsdirektivet.

Konto och registrering i unionsregistret

17 § Bestämmelser om kontoföring i ett unionsregister av utsläppsrätter finns i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/1122 av den 12 mars 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG vad gäller unionsregistrets funktion (registerförordningen).

Den myndighet som regeringen bestämmer är nationell administratör (kontoföringsmyndighet) enligt artikel 7.1 i registerförordningen.

18 § Lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument ska inte tillämpas på kontoföring av utsläppsrätter.

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förfarandet för att ansöka om registrering eller att öppna konto i unionsregistret.

20 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. rättelse av uppgifter i unionsregistret, och
2. avstängning av tillträdesrätt till konto i unionsregistret.

21 § Den som drabbas av skada till följd av ett fel som rättas enligt föreskrift som har meddelats med stöd av 20 § har rätt till ersättning av staten, om rättelsen avser en felregistrering som gjorts av kontoföringsmyndigheten.

Ersättning lämnas dock inte om den skadelidande med hänsyn till felets art eller andra omständigheter hade bort inse att det förekommit fel.

22 § En kontoinnehavare ska, med de begränsningar som framgår av kontot, anses ha rätt att förfoga över de utsläppsrätter som finns registrerade på innehavarens konto.

Övervakning, rapportering och verifiering av utsläpp

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet att övervaka och rapportera utsläpp av växthusgaser, och
2. verifiering av uppgifter och ackreditering av kontrollörer.

Verksamhetsförbud för flygverksamhet

24 § Regeringen får meddela föreskrifter om verksamhetsförbuden som avses i artikel 16.10 i utsläppshandelsdirektivet.

Offentliggörande av en verksamhetsutövars namn

25 § Regeringen får meddela föreskrifter om att tillsynsmyndigheten ska offentliggöra namnet på en verksamhetsutövare som inte överlämnat tillräckligt många utsläppsrätter enligt föreskrift som meddelats med stöd av 15 §.

15 kap.37 §¹

Tillstånd till geologisk lagring av koldioxid ska för sin giltighet göras beroende av att verksamhetsutövaren ställer säkerhet eller vidtar någon annan lämplig åtgärd för att säkerställa fullgörandet av de skyldigheter som gäller för verksamheten enligt denna balk, *lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter* samt de föreskrifter och tillståndsvillkor som har meddelats med stöd av *dessa lagar*. En säkerhet får ställas efter hand enligt en plan som vid varje tid tillgodoser det aktuella behovet av säkerhet.

När en säkerhet ställs ska den prövas av tillståndsmyndigheten. Säkerheten ska godtas om den visas vara betryggande för sitt ändamål. Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Tillstånd till geologisk lagring av koldioxid ska för sin giltighet göras beroende av att verksamhetsutövaren ställer säkerhet eller vidtar någon annan lämplig åtgärd för att säkerställa fullgörandet av de skyldigheter som gäller för verksamheten enligt denna balk samt de föreskrifter och tillståndsvillkor som har meddelats med stöd av *balken*. En säkerhet får ställas efter hand enligt en plan som vid varje tid tillgodoser det aktuella behovet av säkerhet.

16 kap.2 c §²

I fråga om utsläpp av koldioxid, dikväveoxid eller perfluorkolväten som innebär att en verksamhet omfattas av tillståndsplikt enligt *lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter*, får det med stöd av 2 § inte beslutas villkor om begränsning av utsläppen eller villkor som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp.

Första stycket gäller inte villkor som i fråga om

1. koldioxid behövs för att hindra utsläpp från en verksamhet med geologisk lagring av koldioxid eller verksamhet med avskiljning, komprimering eller transport av koldioxid för sådan lagring, eller

2. dikväveoxid eller perfluorkolväten behövs för att hindra betydande lokala föroreningar.

I fråga om utsläpp av koldioxid, dikväveoxid eller perfluorkolväten som innebär att en verksamhet omfattas av tillståndsplikt enligt *12 kap.*, får det med stöd av 2 § inte beslutas villkor om begränsning av utsläppen eller villkor som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp.

¹ Senaste lydelse 2019:842.

² Senaste lydelse 2018:1407.

24 kap.

3 §³

Tillståndsmyndigheten får helt eller delvis återkalla tillstånd, dispens eller godkännande som meddelats enligt balken, eller enligt föreskrifter med stöd av balken, och förbjuda fortsatt verksamhet

1. om den som har sökt tillståndet, dispensen eller godkännandet har vilselett tillståndsmyndigheten genom att lämna oriktiga uppgifter eller underlåta att lämna uppgifter av betydelse för tillståndet, dispensen, godkännandet eller villkoren,

2. när tillståndet, dispensen, godkännandet eller villkor som gäller för verksamheten eller åtgärden inte har följts och avvikelsen inte är av ringa betydelse,

3. om det till följd av verksamheten eller åtgärden har uppkommit någon olägenhet av väsentlig betydelse som inte förutsågs när verksamheten eller åtgärden tilläts,

4. om det till följd av verksamheten eller åtgärden har uppkommit sådana förhållanden som enligt 2 kap. 9 § innebär att verksamheten inte får bedrivas,

5. om verksamheten slutligt har upphört,

6. om ett nytt tillstånd ersätter ett tidigare tillstånd,

7. om det behövs för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet,

8. om underhållet av en vattenanläggning allvarligt har försumrats, *eller*

9. om tillstånd att inverka på vattenförhållandena inte har utnyttjats under en längre tid och det kan antas att tillståndet inte heller kommer att utnyttjas.

8. om underhållet av en vattenanläggning allvarligt har försumrats,

9. om tillstånd att inverka på vattenförhållandena inte har utnyttjats under en längre tid och det kan antas att tillståndet inte heller kommer att utnyttjas, *eller*

10. om tillståndet avser utsläpp av växthusgaser enligt 12 kap. och

a) de tillstånd som behövs enligt andra bestämmelser i miljöbalken eller äldre miljölagstiftning saknas, eller

b) verksamheten inte kräver tillstånd enligt 12 kap.

Mark- och miljödomstolen får om tillståndet avser verksamhet vid en vattenanläggning eller i fall som avses i första stycket 8 eller 9 återkalla rätten att bibehålla en vattenanläggning.

Tillstånd till täkt får upphävas helt eller delvis när tio år förflutit från det att tillståndet vann laga kraft.

³ Senaste lydelse 2010:923.

5 a §

Tillståndsmyndigheten får i fråga om verksamhet som avses i 12 kap. ändra eller upphäva villkor i ett tillstånd om det behövs för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet.

20 §⁴

En verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt *lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter* får släppa ut koldioxid, dikväveoxid och perfluorkolväten enligt vad som följer av de tillstånd till utsläpp som getts med stöd av *den lagen* utan hinder av att det med stöd av miljöbalken eller äldre miljölagstiftning har beslutats villkor om begränsning av utsläpp av koldioxid, dikväveoxid eller perfluorkolväten eller villkor som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp. Detta gäller inte villkor om begränsning av utsläpp av dikväveoxid eller perfluorkolväten som beslutats för att hindra betydande lokala föroreningar.

En verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt *12 kap.* får släppa ut koldioxid, dikväveoxid och perfluorkolväten enligt vad som följer av de tillstånd till utsläpp som getts med stöd av *det kapitlet* utan hinder av att det med stöd av *andra bestämmelser i miljöbalken* eller äldre miljölagstiftning har beslutats villkor om begränsning av utsläpp av koldioxid, dikväveoxid eller perfluorkolväten eller villkor som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp. Detta gäller inte villkor om begränsning av utsläpp av dikväveoxid eller perfluorkolväten som beslutats för att hindra betydande lokala föroreningar.

26 kap.

9 §⁵

En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Förelägganden och förbud får inte begränsa ett beslut eller en dom om tillstånd i ansökningsmål som har rättskraft enligt 24 kap. 1 §.

Ett tillståndsbeslut eller en tillståndsdom hindrar dock inte en tillsynsmyndighet från att meddela sådana förelägganden eller förbud som

1. är brådskande och nödvändiga för att undvika att ohälsa eller allvarlig skada på miljön uppkommer, eller

⁴ Senaste lydelse 2018:1407.

⁵ Senaste lydelse 2014:114.

2. gäller säkerhetshöjande åtgärder vid en damm som klassificerats enligt 11 kap. 24 och 25 §§.

I fråga om utsläpp av koldioxid, dikväveoxid eller perfluorkolväten som innebär att en verksamhet omfattas av tillståndsplikt enligt *lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter*, får det inte beslutas förelägganden om begränsning av utsläppen eller förelägganden som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp. Detta gäller inte förelägganden som i fråga om dikväveoxid eller perfluorkolväten behövs för att hindra betydande lokala föroreningar.

I fråga om utsläpp av koldioxid, dikväveoxid eller perfluorkolväten som innebär att en verksamhet omfattas av tillståndsplikt enligt *12 kap.*, får det inte beslutas förelägganden om begränsning av utsläppen eller förelägganden som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp. Detta gäller inte förelägganden som i fråga om dikväveoxid eller perfluorkolväten behövs för att hindra betydande lokala föroreningar.

29 kap.

4 §⁶

För otillåten miljöverksamhet döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. påbörjar eller bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd utan tillstånd eller godkännande eller utan att ha gjort en anmälan, eller efter att ha gjort en anmälan påbörjar en verksamhet eller åtgärd utan att följa en föreskriven tidsfrist, allt enligt vad som krävs i

a) bestämmelsen i 7 kap. 28 a § om skydd för särskilda naturområden, om verksamheten eller åtgärden inte omfattas av ett tillstånd eller en dispens enligt bestämmelserna i 9 eller 11–15 kap.,

b) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 6 § om miljöfarliga verksamheter,

c) bestämmelsen i 9 kap. 6 c § om anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter,

d) bestämmelserna i 11 kap. eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 11 kap. om vattenverksamheter,

e) bestämmelsen i 11 kap. 9 b § tredje stycket om anmälningspliktiga vattenverksamheter,

f) bestämmelsen i 11 kap. 22 § om att ta en anläggning för bortledning av grundvatten ur bruk,

g) bestämmelsen i *12 kap. 6 §* eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av *12 kap. 6 §* om att en verksamhet eller åtgärd ska anmälas för samråd,

g) bestämmelsen i *7 kap. 31 §* eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av *7 kap. 31 §* om att en verksamhet eller åtgärd ska anmälas för samråd,

h) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av *12 kap. 7 § om tillstånd för utsläpp av växt-*

⁶ Senaste lydelse 2016:782.

h) bestämmelsen i 13 kap. 12 § om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer och om att släppa ut produkter som innehåller eller består av sådana organismer på marknaden,

i) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap. 16 § om innesluten användning av genetiskt modifierade organismer,

j) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 8 § om hantering, införsel, utförsel, tillstånd, godkännande eller anmälan av kemiska produkter, biotekniska organismer eller varor,

k) bestämmelserna i artikel 56 i förordning (EG) nr 1907/2006 om förutsättningar för att få använda ett ämne som anges i bilaga XIV till den förordningen eller släppa ut ett sådant ämne på marknaden,

l) bestämmelserna i artikel 28.1 i förordning (EG) nr 1107/2009 om krav på produktgodkännande av växtskyddsmedel,

m) bestämmelserna om krav på godkännande av biocidprodukter i artikel 17.1 i förordning (EU) nr 528/2012,

n) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 15 § om krav på tillstånd för yrkesmässig drift av insamlingssystem för avfall från elektriska och elektroniska produkter, eller

o) bestämmelserna i 17 kap. om regeringens tillåtlighetsprövning.

I fråga om ett villkor eller en bestämmelse om buller (bullervillkor) som har angetts i ett sådant tillstånd eller beslut som avses i första stycket 2 ska det förhållandet att en bostadsbyggnad är utsatt för omgivningsbuller i strid med bullervillkoret inte anses utgöra ett brott mot villkoret, om

1. byggnaden ingår i ett område med detaljplan eller omfattas av ett bygglov enligt plan- och bygglagen (2010:900),

2. det i planbeskrivningen till planen eller i lovet har angetts beräknade bullervärden och omgivningsbullret inte överskrider dessa värden, och

3. beräkningen av bullervärdena har gjorts med hänsyn till intresset att förebygga olägenhet för människors hälsa.

husgaser eller 12 kap. 9 § om krav på en övervakningsplan.

i) bestämmelsen i 13 kap. 12 § om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer och om att släppa ut produkter som innehåller eller består av sådana organismer på marknaden,

j) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap. 16 § om innesluten användning av genetiskt modifierade organismer,

k) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 8 § om hantering, införsel, utförsel, tillstånd, godkännande eller anmälan av kemiska produkter, biotekniska organismer eller varor,

l) bestämmelserna i artikel 56 i förordning (EG) nr 1907/2006 om förutsättningar för att få använda ett ämne som anges i bilaga XIV till den förordningen eller släppa ut ett sådant ämne på marknaden,

m) bestämmelserna i artikel 28.1 i förordning (EG) nr 1107/2009 om krav på produktgodkännande av växtskyddsmedel,

n) bestämmelserna om krav på godkännande av biocidprodukter i artikel 17.1 i förordning (EU) nr 528/2012,

o) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 15 § om krav på tillstånd för yrkesmässig drift av insamlingssystem för avfall från elektriska och elektroniska produkter, eller

p) bestämmelserna i 17 kap. om regeringens tillåtlighetsprövning.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 § eller om gärningen omfattas av en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 30 kap. 1 § om skyldighet att betala miljöstraff.

5 §⁷

För försvårande av miljökontroll döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. lämnar en oriktig uppgift som från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets prövning eller tillsyn, om uppgiften finns i en ansökan, anmälan eller annan handling som ska ges in till eller visas upp för en myndighet enligt

a) denna balk, artikel 16 b, 16 d, 16 e, 18.1, 18.2, 18.3, 50.4a eller 50.4c i förordning (EG) nr 1013/2006, artikel 62 i förordning (EG) nr 1907/2006, artikel 33.1, 33.2 eller 33.3 i förordning (EG) nr 1107/2009 eller artikel 20 i förordning (EU) nr 528/2012,

b) en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av balken, eller

c) ett beslut som i det enskilda fallet har meddelats med stöd av balken, artikel 46 i förordning (EG) nr 1907/2006 eller regeringens föreskrifter,

2. i fråga om en verksamhet eller åtgärd som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 9, 11, 13 eller 14 kap. eller enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av de bestämmelserna bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat om skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om en driftsstörning i verksamheten eller liknande händelse som kan skada människors hälsa eller miljön,

3. bryter mot en bestämmelse i 10 kap. 11 §, 12 § första stycket eller 13 § om skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om en förorening, överhängande fara för en allvarlig miljöskada eller allvarlig miljöskada,

4. i fråga om en verksamhet som avses i 12 kap.

a) lämnar oriktig eller vilseledande uppgift i en utsläppsrapport, eller

b) inte anmäler i de fall anmälningskyldighet finns enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 12 kap. 10 §,

4. i fråga om innesluten användning, avsiktlig utsättning eller utsläppande på marknaden av genetiskt modifierade organismer bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap.

5. i fråga om innesluten användning, avsiktlig utsättning eller utsläppande på marknaden av genetiskt modifierade organismer bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap.

⁷ Senaste lydelse 2019:496.

om skyldighet att anmäla känedom om nya uppgifter eller ändrade förhållanden,

5. i fråga om yrkesmässig tillverkning eller införsel av kemiska produkter bryter mot 14 kap. 10 § eller mot föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 11 § genom att inte göra en anmälan för registrering i produktregistret enligt de föreskrifter som regeringen meddelat,

6. i fråga om ett godkänt växtskyddsmedel inte lämnar den information om medlet som krävs enligt artikel 56.1 i förordning (EG) nr 1107/2009,

7. i fråga om kosmetiska produkter inte lämnar information till Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 13.1, 13.2, 13.3, 13.4 eller 16.3 i förordning (EG) nr 1223/2009 eller inte uppdaterar informationen till Europeiska kommissionen enligt artikel 13.7 i samma förordning, eller

8. i fråga om en godkänd biocidprodukt inte lämnar den information om produkten som krävs enligt artikel 47.1 i förordning (EU) nr 528/2012.

Mark- och miljödomstolen får om tillståndet avser verksamhet vid en vattenanläggning eller i fall som avses i första stycket 8 eller 9 återkalla rätten att bibehålla en vattenanläggning.

om skyldighet att anmäla känedom om nya uppgifter eller ändrade förhållanden,

6. i fråga om yrkesmässig tillverkning eller införsel av kemiska produkter bryter mot 14 kap. 10 § eller mot föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 11 § genom att inte göra en anmälan för registrering i produktregistret enligt de föreskrifter som regeringen meddelat,

7. i fråga om ett godkänt växtskyddsmedel inte lämnar den information om medlet som krävs enligt artikel 56.1 i förordning (EG) nr 1107/2009,

8. i fråga om kosmetiska produkter inte lämnar information till Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 13.1, 13.2, 13.3, 13.4 eller 16.3 i förordning (EG) nr 1223/2009 eller inte uppdaterar informationen till Europeiska kommissionen enligt artikel 13.7 i samma förordning, eller

9. i fråga om en godkänd biocidprodukt inte lämnar den information om produkten som krävs enligt artikel 47.1 i förordning (EU) nr 528/2012.

11 §⁸

Om en gärning som avses i 2, 2 a, 2 b, 2 c, 3, 3 a eller 3 b §, 4 § första stycket 2, 4 a §, 5 § 1 eller 7 a, 8 eller 9 § är att anse som ringa, döms inte till ansvar. En gärning är att anse som ringa om den framstår som obetydlig med hänsyn till det intresse som är avsett att skyddas genom straffbestämmelsen.

Till ansvar enligt detta kapitel döms inte om gärningen är belagd med samma eller strängare straff i brottsbalken. Om gärningen är straffbar både

Om en gärning som avses i 2, 2 a, 2 b, 2 c, 3, 3 a eller 3 b §, 4 § första stycket 2, 4 a §, 5 § 1 eller 4 eller 7 a, 8 eller 9 § är att anse som ringa, döms inte till ansvar. En gärning är att anse som ringa om den framstår som obetydlig med hänsyn till det intresse som är avsett att skyddas genom straffbestämmelsen.

enligt detta kapitel och enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling men ansvar inte kan dömas ut enligt den lagen, döms till ansvar enligt detta kapitel.

Om ett vitesföreläggande har överträtts, döms inte till ansvar enligt detta kapitel för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Om ett vitesföreläggande har överträtts *och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet*, döms det inte till ansvar enligt detta kapitel för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Om en gärning som avses i 1–9 §§ kan föranleda miljöstraffavgift och inte kan antas föranleda annan påföljd än böter, får åtal väckas av åklagare endast om åtal är påkallat från allmän synpunkt.

21 a §

Om det finns anledning att anta att den som omfattas av tillsynen har begått brott, får denne inte föreläggas vid vite att medverka i utredning av en fråga som har samband med den gärning som brottsmiss-tanken avser.

30 kap.

2 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om att 1 § andra stycket eller 2 § andra stycket inte ska gälla i fråga om en överträdelse av föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 12 kap. 15 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.
 2. Genom lagen upphävs lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter.
 3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande i fråga om tillsyn av utsläpp av växthusgaser som sker före utgången av 2020 och återlämnande samt överlämnande av utsläppsrätter för sådana utsläpp.
 4. Tillstånd, villkor, förelägganden och övriga beslut som har meddelats enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av den lagen ska anses meddelade enligt motsvarande bestämmelser i denna lag eller föreskrifter meddelade med stöd av denna lag.
 5. Den upphävda lagen gäller fortfarande för deltagande i och tillgodoräknande av utsläppsminskningar från de projektbaserade mekanismerna i Kyotoprotokollet till Förenta nationernas ramkonvention om klimat-

förändringar under den andra åtagandeperioden i Kyotoprotokollet, dock
längst till att avräkningen för den andra åtagandeperioden har gjorts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 6 a kap. 1 § 9 lagen (1994:1776) om skatt på energi ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

6 a kap.

1 §¹

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, ska helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
---------	--------------------------------	----------------------------	--------------------------------	-----------------------------

1. Förbrukning

a) för annat ändamål än som motorbränsle eller som bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
b) i metallurgiska processer under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras eller bibehålls i skänkar eller liknade kärl		100 procent	100 procent	100 procent

¹ Senaste lydelse 2019:491.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
c) i annat fall än som avses i a eller b, då bränslet i en och samma process används både som bränsle för uppvärmning och för annat ändamål än som motorbränsle eller bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande lämnats enligt 2 kap. 9 § eller för vilken fiskelicens som inte är begränsad till fiske enbart i enskilt vatten meddelats enligt fiskelagen (1993:787), när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i				
a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Andra bränslen än flygfotogen (KN-nr 2710 19 21)	100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
b) luftfartygsmotorer i provbädd eller liknande anordning	Andra bränslen än flygbensin (KN-nr 2710 11 31) och flygfoto- togen	100 procent	100 procent	100 procent
6. Förbrukning vid framställning av energiprodukter eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren		100 procent	100 procent	100 procent
7. Förbrukning för framställning av skattepliktig elektrisk kraft	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	–
8. –		–	–	–
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid tillverkningsprocessen i industriell verksamhet	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt 6 kap. 1 § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter		70 procent	100 procent	–

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
b) i andra fall än som avses under a		70 procent	–	–
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig vattenbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–
11. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor eller i lutpannor		–	–	100 procent
13. –	–	–	–	–
14. –	–	–	–	–
15. –	–	–	–	–

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
16. Förbrukning i processer för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras		100 procent	100 procent	100 procent
17. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för framställning av värme i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt <i>6 kap. 1 § lagen om handel med utsläppsrätter</i>	Råtallolja och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i kraftvärmeproduktion		–	9 procent	–
b) i annan värmeproduktion		–	9 procent	–

6 a kap.

1 §²

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, ska helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
1. Förbrukning				
a) för annat ändamål än som motorbränsle eller som bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
b) i metallurgiska processer under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras eller bibehålls i skänkar eller liknade kärl		100 procent	100 procent	100 procent
c) i annat fall än som avses i a eller b, då bränslet i en och samma process används både som bränsle för uppvärmning och för annat ändamål än som motorbränsle eller bränsle för uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 Procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energi-skatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande lämnats enligt 2 kap. 9 § eller för vilken fiskelicens som inte är begränsad till fiske enbart i enskilt vatten meddelats enligt fiskelagen (1993:787), när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i				
a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Andra bränslen än flygfotogen (KN-nr 2710 19 21)	100 procent	100 procent	100 procent
b) luftfartygsmotorer i provbädd eller liknande anordning	Andra bränslen än flygbensin (KN-nr 2710 11 31) och flygfotogen	100 procent	100 procent	100 procent
6. Förbrukning vid framställning av energiprodukter eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren		100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
7. Förbrukning för framställning av skattepliktig elektrisk kraft	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	—
8. —		—	—	—
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid tillverkningsprocessen i industriell verksamhet	Bensin, råttololja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt <i>12 kap. 14 § miljöbalken</i>		70 procent	100 procent	—
b) i andra fall än som avses under a		70 procent	—	—
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig vattenbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttololja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	—	—

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
11. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig jordbruks- eller skogsbruksverksamhet, dock inte förbrukning i skepp eller båt	Bensin, råttolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	70 procent	–	–
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor eller i lutpannor		–	–	100 procent
13. –	–	–	–	–
14. –	–	–	–	–
15. –	–	–	–	–
16. Förbrukning i processer för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller under förutsättning att det ingående materialet genom uppvärmning i ugnar förändras kemiskt eller dess inre fysikaliska struktur förändras		100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavel-skatt
17. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för framställning av värme i en anläggning för vilken utsläppsrätter ska överlämnas enligt <i>12 kap. 14 § miljöbalken</i>	Råtallolja och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			
a) i kraftvärmeproduktion		–	9 procent	–
b) i annan värmeproduktion		–	9 procent	–

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

2.3 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 17 kap. 22 b § och 22 f § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

22 b §¹

Utsläppsrätter behandlas som lagertillgångar om den skattskyldige driver en sådan verksamhet som berättigar den skattskyldige att bli tilldelad utsläppsrätter enligt 3 kap. lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter.

Utsläppsminskningenheter och certifierade utsläppsminskningar behandlas som lagertillgångar om den skattskyldige

1. har tilldelats sådana, eller

2. driver en sådan verksamhet som berättigar den skattskyldige att bli tilldelad utsläppsrätter enligt 3 kap. lagen om handel med utsläppsrätter.

Utsläppsrätter behandlas som lagertillgångar om den skattskyldige driver en sådan verksamhet som berättigar den skattskyldige att bli tilldelad utsläppsrätter enligt 12 kap. 12 § miljöbalken.

Utsläppsminskningenheter och certifierade utsläppsminskningar behandlas som lagertillgångar om den skattskyldige

1. har tilldelats sådana, eller

2. driver en sådan verksamhet som berättigar den skattskyldige att bli tilldelad utsläppsrätter enligt 12 kap. 12 § miljöbalken.

22 f §²

Om sammanlagda utsläpp eller kvotplikter inte motsvaras av innehavda utsläppsrätter eller elcertifikat vid beskattningsårets utgång, får avdrag bara göras för den skuld som motsvarar mellanskillnaden. Avdraget ska återföras det följande beskattningsåret. De sammanlagda avdragen hos företag i intressegemenskapen får uppgå högst till ett belopp som motsvarar skillnaden mellan företagets samlade utsläpp respektive kvotplikter och företagets samlade innehav av utsläppsrätter respektive elcertifikat.

Om den skattskyldige får använda utsläppsminskningenheter eller certifierade utsläppsminskningar för att fullgöra sin skyldighet att överlämna utsläppsrätter motsvarande sammanlagda utsläpp enligt

Om den skattskyldige får använda utsläppsminskningenheter eller certifierade utsläppsminskningar för att fullgöra sin skyldighet att överlämna utsläppsrätter motsvarande sammanlagda utsläpp enligt

¹ Senaste lydelse 2006:620.

² Senaste lydelse 2007:1419.

lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter, ska de vid tillämpningen av första stycket anses utgöra utsläppsrätter. 12 kap. miljöbalken, ska de vid tillämpningen av första stycket anses utgöra utsläppsrätter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen om värdepappersmarknaden (2007:528)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §¹

Tillstånd enligt 1 § behövs inte för

1. Sveriges riksbank, Riksgäldskontoret och Kammarkollegiet,
2. anknutna ombud för de verksamheter som anges i 1 kap. 4 b §,
3. börs som driver verksamhet med stöd av sitt tillstånd,
4. försäkringsföretag med tillstånd enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) och tjänstepensionsföretag med tillstånd enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,
5. företag inom en koncern som tillhandahåller investeringstjänster uteslutande till andra företag i koncernen,
6. fysiska och juridiska personer som tillhandahåller investeringstjänster, om tjänsten tillhandahålls tillfälligt i samband med annan yrkesmässig verksamhet som regleras av
 - a) bestämmelser i lag eller annan författning, eller
 - b) etiska regler som avser yrkesverksamheten i fråga och som inte utesluter att tjänsten tillhandahålls,
7. fysiska och juridiska personer som för egen räkning handlar med andra finansiella instrument än råvaruderivat eller utsläppsrätter eller derivat hänförliga till utsläppsrätter och som inte tillhandahåller andra investeringstjänster eller utför annan investeringsverksamhet med andra finansiella instrument än råvaruderivat eller utsläppsrätter eller derivat hänförliga till utsläppsrätter, såvida de inte
 - a) är marknadsgaranter,
 - b) är deltagare på en reglerad marknad eller en MTF-plattform eller har direkt elektroniskt tillträde till en handelsplats, med undantag av icke-finansiella enheter som på en handelsplats genomför transaktioner som på ett objektivi t mätbart sätt minskar risker som står i direkt samband med affärsverksamheten eller likviditetsförvaltningen hos dem eller de koncerner de ingår i,
 - c) tillämpar en teknik för algoritmisk högfrequenshandel, eller
 - d) handlar för egen räkning vid utförandet av kundorder,
8. företag som tillhandahåller investeringstjänster som uteslutande består i förvaltning av ett program som syftar till delägarskap för de anställda i företaget,
9. företag som tillhandahåller både

¹ Senaste lydelse 2019:762.

a) investeringstjänster som uteslutande består i förvaltning av program som syftar till delägarskap för de anställda i företaget, och

b) andra investeringstjänster än sådana som anges i a uteslutande till andra företag i koncernen,

10. fondbolag, förvaltningsbolag och fondföretag som får driva verksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder samt AIF-förvaltare som får driva verksamhet enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i andra fall än efter registrering enligt 2 kap. den lagen,

11. företag som handlar med råvaruderivat, utsläppsrätter eller derivat hänförliga till utsläppsrätter för egen räkning utan att utföra kundorder, eller tillhandahåller investeringstjänster i fråga om sådana instrument till kunderna i sin huvudsakliga verksamhet, om

a) detta utgör en kompletterande verksamhet eller, om företaget ingår i en koncern, detta utgör en kompletterande verksamhet sett till koncernen i dess helhet,

b) den huvudsakliga verksamheten inte utgörs av tillhandahållande av investeringstjänster eller sådana tjänster som avses i 7 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller verksamhet som marknadsgarant för råvaruderivat,

c) företaget inte tillämpar en teknik för algoritmisk högfrequenshandel, och

d) företaget årligen anmäler till Finansinspektionen att undantaget utnyttjas samt på inspektionens begäran rapporterar på vilken grund företaget anser att verksamheten endast är en kompletterande verksamhet,

12. fysiska och juridiska personer som tillhandahåller investeringsrådgivning inom ramen för annan yrkesmässig verksamhet än sådan som omfattas av bestämmelserna i denna lag, om det inte lämnas någon specifik ersättning för rådgivningen,

13. fysiska och juridiska personer som utför investeringsverksamhet, dock inte drift av en andrahandsmarknad, eller tillhandahåller investeringstjänster rörande råvaruderivat för att fullgöra uppgifter

– enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG, i den ursprungliga lydelsen,

– enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, i den ursprungliga lydelsen,

– enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003 eller enligt sådana nätföreskrifter eller riktlinjer som har antagits enligt förordningen, eller

– enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 eller enligt sådana nätföreskrifter eller riktlinjer som har antagits enligt förordningen, om

a) personen är en sådan systemansvarig för överföringssystemet som avses i artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG, i den ursprungliga lydelsen, eller artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG, i den ursprungliga lydelsen,

b) personen tillhandahåller tjänster till en systemansvarig som avses i a och fullgör uppgifterna för den systemansvariges räkning, eller

c) personen är operatör eller förvaltare av energibalanseringssystem, rörledningsnät eller system för balansering av tillgången och efterfrågan på energi,

14. företag som är verksamhetsutövare enligt *1 kap. 2 a § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter* som handlar med utsläppsrätter för egen räkning, om

a) företaget inte tillhandahåller andra investeringstjänster eller ägnar sig åt annan investeringsverksamhet, och

b) företaget inte tillämpar en teknik för algoritmisk högfrekvenshandel, och

15. värdepapperscentraler med tillstånd enligt artikel 16 i förordningen om värdepapperscentraler för att tillhandahålla de tjänster som uttryckligen anges i avsnitten A och B i bilagan till den förordningen.

Tillstånd krävs inte heller för sådan förvaltning av finansiella instrument som är reglerad i någon annan lag.

14. företag som är verksamhetsutövare enligt *12 kap. 5 § miljöbalken* som handlar med utsläppsrätter för egen räkning, om

a) företaget inte tillhandahåller andra investeringstjänster eller ägnar sig åt annan investeringsverksamhet, och

b) företaget inte tillämpar en teknik för algoritmisk högfrekvenshandel, och

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

2.5 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 31 kap. 11 § och rubriken närmast före 31 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 kap.

Utsläppsregistret

Unionsregistret

11 §

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av *utsläppsregistret enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsätter* för uppgift som lämnar eller bidrar till upplysning om ställningen på ett konto i registret, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att kontoinnehavaren lider skada.

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av *det unionsregister som avses i 12 kap. miljöbalken* för uppgift som lämnar eller bidrar till upplysning om ställningen på ett konto i registret, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att kontoinnehavaren lider skada.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

2.6 Förslag till förordning om utsläpp av växthusgaser

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Förordningens innehåll och ordförklaringar

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om tillämpningen av 12 kap. miljöbalken. Förordningen kompletterar EU-förordningar som har antagits med stöd av utsläppshandelsdirektivet.

Förordningen är meddelad med stöd av

- 12 kap. 7 § miljöbalken i fråga om 3 kap. 1–4, 6 och 7 §§,
- 12 kap. 9 § miljöbalken i fråga om 4 kap. 1, 3 och 7–9 §§,
- 12 kap. 10 § miljöbalken i fråga om 3 kap. 8–11 §§ och 4 kap. 6 §,
- 12 kap. 11 § miljöbalken i fråga om 3 kap. 15 § och 4 kap. 2 §,
- 12 kap. 12 § miljöbalken i fråga om 5 kap. 3 § och 10 kap.1 §,
- 12 kap. 15 § miljöbalken i fråga om 7 kap. 1–16 §§ och 8 kap. 2–8 §§,
- 12 kap. 19 § miljöbalken i fråga om 6 kap. 2 och 3 §§,
- 12 kap. 20 § miljöbalken i fråga om 6 kap. 4 och 10 §§,
- 12 kap. 21 § miljöbalken i fråga om 3 kap. 14 §, 4 kap. 4 och 5 §§,
- 27 kap. 2 § miljöbalken i fråga om 6 kap. 8 §,
- 12 kap. 24 § miljöbalken i fråga om 9 kap. 1–4 §§,
- 12 kap. 25 § miljöbalken i fråga om 9 kap. 5 och 6 §§,
- 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 10 kap. 2 §,
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

2 § Innehållet i denna förordning är uppdelat enligt följande:

- 1 kap. Förordningens innehåll och tillämpningsområde
- 2 kap. Myndigheter
- 3 kap. Utsläpp från anläggningar
- 4 kap. Utsläpp från flygverksamhet
- 5 kap. Tilldelning av utsläppsrätter
- 6 kap. Konto och registrering i unionsregistret
- 7 kap. Utfärdande och återlämnande av utsläppsrätter
- 8 kap. Överlämnande av utsläppsrätter
- 9 kap. Sanktioner
- 10 kap. Bemyndiganden

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/410.

Ordförklaringar

3 § Vid tillämpningen av denna förordning har ord och uttryck den betydelse som anges i 4–10 §§. I övrigt har ord och uttryck i förordningen samma betydelse som i 12 kap. miljöbalken.

4 § I denna förordning avses med

tilldelningsförordningen: kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/331 av den 19 december 2018 om fastställande av unionstäckande övergångsbestämmelser för harmoniserad gratis tilldelning av utsläppsrätter enligt artikel 10a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG,

verifieringsförordningen: kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/2067 av den 19 december 2018 om verifiering av uppgifter och ackreditering av kontrollörer i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG,

övervaknings- och rapporteringsförordningen: kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/2066 av den 19 december 2018 om övervakning och rapportering av växthusgasutsläpp i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG och om ändring av kommissionens förordning (EU) nr 601/2012,

registerförordningen: kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/1122 av den 12 mars 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG vad gäller unionsregistrets funktion, och

verksamhetsändringsförordningen: kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/1842 av den 31 oktober 2019 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG vad gäller ytterligare åtgärder i samband med justeringar av gratis tilldelning av utsläppsrätter på grund av förändringar av verksamhetsnivå.

5 § Med *tilldelningsperiod* avses i denna förordning någon av perioderna 2021–2025 eller 2026–2030.

6 § Med *EES-flygningar* avses i denna förordning sådan flygverksamhet som anges i 12 kap. 4 § 1 miljöbalken.

7 § Med *avfallsenergianläggning* avses i denna förordning en stationär eller mobil anläggning vars huvudsakliga ändamål är att alstra energi eller tillverka material och där avfall

1. utnyttjas som normalt bränsle eller tillskottsbränsle, eller
2. värmebehandlas i syfte att bortskaffa det.

I en avfallsenergianläggning ingår hela anläggningen och det område som hör till den med samtliga förbränningslinjer, utrymmen och system samt all utrustning som hör samman med avfallets behandling.

8 § Med *befintlig anläggning* avses i denna förordning en sådan anläggning som anges i artikel 2.1 i tilldelningsförordningen.

9 § Med *ny deltagare* avses i denna förordning en anläggning där det bedrivs någon sådan verksamhet som beskrivs i bilagan och som omfattas av ett tillstånd till utsläpp av växthusgaser som har getts efter den

1. 30 juni 2019–29 juni 2024 för tilldelningsperioden 2021–2025, eller
2. 30 juni 2024–29 juni 2029 för tilldelningsperioden 2026–2030.

10 § Med *förbränning* avses i denna förordning varje oxidation av ett bränsle, oavsett hur den värme, el eller mekaniska energi som produceras genom denna process används, och all annan verksamhet som är direkt förknippad med processen, inklusive rening av rökgaser.

2 kap. Myndigheter

1 § Naturvårdsverket är

1. tillståndsmyndighet enligt 12 kap. 8 § miljöbalken, och
2. behörig myndighet enligt utsläppshandelsdirektivet för övervakning och rapportering av växthusgasutsläpp, verifiering av uppgifter och ackreditering av kontrollörer och tilldelning av utsläppsrätter.

I frågor om flygverksamhet ska Naturvårdsverket ge Transportstyrelsen tillfälle att yttra sig.

2 § Naturvårdsverket ska utreda och pröva frågor om tilldelning av utsläppsrätter enligt denna förordning och EU-förordningar som antagits med stöd av utsläppshandelsdirektivet.

3 § Naturvårdsverket ska

1. rapportera och verifiera enligt artikel 7 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/1603 av den 18 juli 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG vad gäller åtgärder som antagits av Internationella civila luftfartsorganisationen för övervakning, rapportering och verifiering av utsläpp för att genomföra en global marknadsbaserad åtgärd, och

2. rapportera enligt artikel 21 i utsläppshandelsdirektivet.

4 § Statens energimyndighet är kontoföringsmyndighet enligt 12 kap. 17 § miljöbalken.

5 § Riksgäldskontoret är auktionsförrättare enligt kommissionens förordning (EU) nr 1031/2010 av den 12 november 2010 om tidsschema, administration och andra aspekter av auktionering av utsläppsrätter för växthusgaser i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen.

3 kap. Utsläpp från anläggningar

Tillståndsplikt

1 § Det är förbjudet att utan tillstånd släppa ut växthusgaser från anläggningar där det bedrivs någon sådan verksamhet som anges i bilagan, om inte annat följer av 2 §.

2 § Bestämmelserna i denna förordning omfattar inte utsläpp från

1. en anläggning eller del av anläggning som används endast för forskning eller utveckling eller endast för provning av nya produkter eller nya processer,

2. en anläggning där det uteslutande används biomassa vid förbränning, eller

3. en anläggning där man förutom vid start och stängning uteslutande använder biomassa vid förbränning.

Trots det som anges i första stycket 2 och 3 omfattas utsläpp av växthusgaser från en anläggning som använder biomassa, om anläggningen är kopplad till ett fjärrvärmenät med en sammanlagd tillförd effekt över 20 megawatt.

Vad ett tillstånd får omfatta

3 § Ett tillstånd till utsläpp av växthusgaser får omfatta en eller flera anläggningar som samma verksamhetsutövare har på samma plats.

Ett tillstånd till utsläpp av växthusgaser får omfatta en eller flera anläggningar som innehas av flera verksamhetsutövare på samma plats, om det finns särskilda skäl.

Om flera verksamhetsutövare har ett gemensamt tillstånd, svarar de solidariskt för att skyldigheterna enligt tillståndet fullgörs. Verksamhetsutövarna ska när de ansöker om tillstånd ange vem som svarar för kontakten med myndigheterna.

4 § Om flera verksamhetsutövare bedriver tillståndspliktig verksamhet på en anläggning får ett tillstånd avse en verksamhetsutövars del av anläggningen.

Ansökan om tillstånd

5 § En verksamhetsutövare som vill ansöka om tillstånd till utsläpp av växthusgaser ska göra detta skriftligen till Naturvårdsverket.

Ansökan ska innehålla

1. uppgift om den anläggning som den tillståndspliktiga verksamheten bedrivs på, de andra verksamheter som bedrivs på anläggningen och den teknik som används,

2. uppgift om råvaror och insatsvaror vars användning sannolikt kommer att ge upphov till utsläpp av de växthusgaser som ansökan avser,

3. uppgift om anläggningens utsläppskällor av de växthusgaser som ansökan avser,

4. en övervakningsplan, och

5. en icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som avses i 1–4.

Förutsättningar för att en anläggning ska ges tillstånd

6 § Tillstånd ska ges, om

1. den anläggning som verksamheten bedrivs på omfattas av de tillstånd som behövs enligt miljöbalken eller äldre miljölagstiftning, och

2. verksamhetsutövaren bedöms kunna övervaka och rapportera verksamhetens utsläpp av växthusgaser på ett tillförlitligt sätt.

Naturvårdsverket får besluta att ett tillstånd får tas i anspråk även om tillståndsbeslutet inte har vunnit laga kraft, om det finns skäl till det.

Obligatoriska tillståndsvillkor

7 § Ett tillstånd till utsläpp av växthusgaser ska förenas med villkor om att

1. verksamhetsutövaren ska övervaka och rapportera utsläppen i enlighet med en övervakningsplan, och
2. utsläppsrapporter ska överlämnas i enlighet med 8 kap.

Ändring av en anläggning

8 § Verksamhetsutövaren för en anläggning som omfattas av ett tillstånd till utsläpp av växthusgaser ska utan dröjsmål till Naturvårdsverket anmäla om det planeras en ändring av anläggningen, om ändringen i mer än ringa omfattning kan påverka utsläppen av de växthusgaser som tillståndet avser.

9 § Naturvårdsverket ska pröva om en sådan ändring som avses i 8 § gör det nödvändigt att förena tillståndet med ändrade eller nya villkor om övervakning och rapportering. Myndigheten ska ge ett nytt tillstånd, om ändrade eller nya villkor behövs.

Övertagen drift av en anläggning

10 § Om en ny verksamhetsutövare tar över driften av en anläggning eller del därav, ska den verksamhetsutövaren utan dröjsmål anmäla detta till Naturvårdsverket.

11 § Naturvårdsverket ska ge ett nytt tillstånd om en ny verksamhetsutövare anmäls.

Övervakning och rapportering

12 § En verksamhetsutövare ska övervaka och rapportera utsläppen i enlighet med övervaknings- och rapporteringsförordningen.

Krav på utsläppsrapporter

13 § En verksamhetsutövare ska se till att utsläpp av växthusgaser med stöd av ett tillstånd täcks av utsläppsrapporter senast vid den redovisningspunkt som avses i 8 kap. 7 §.

4 kap. Utsläpp från flygverksamhet

Verksamhetsutövare som omfattas

1 § Bestämmelserna i denna förordning om flygverksamhet ska tillämpas endast på verksamhetsutövare som

1. har en operativ licens för verksamheten, beviljad av Transportstyrelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008

av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen (omarbetning) eller motsvarande äldre bestämmelser, eller

2. ska fullgöra sina skyldigheter i Sverige enligt den förteckning som Europeiska kommissionen har antagit enligt artikel 18a.3 i utsläppshandelsdirektivet.

Krav på utsläppsrätter

2 § Verksamhetsutövaren ska se till att utsläpp av koldioxid från EES-flygningar täcks av utsläppsrätter senast vid den redovisningspunkt som avses i 8 kap. 7 §.

Övervakning och rapportering

3 § Utsläpp av koldioxid från flygverksamhet ska omfattas av en övervakningsplan.

4 § Verksamhetsutövaren ska övervaka och rapportera utsläppen från flygverksamheten i enlighet med övervaknings- och rapporteringsförordningen.

5 § Om det finns skäl för det, får Naturvårdsverket besluta att ett beslut enligt övervaknings- och rapporteringsförordningen om godkännande av en övervakningsplan ska gälla även om beslutet inte har fått laga kraft.

Ändring av en EES-flygning

6 § Verksamhetsutövaren ska utan dröjsmål till Naturvårdsverket anmäla om det planeras en sammanslagning eller uppdelning av en EES-flygning eller om verksamheten ska upphöra.

Undantag

7 § I fråga om utsläpp av koldioxid från EES-flygningar ska denna förordning inte tillämpas på

1. flygningar som uteslutande utförs vid officiella uppdrag för transport av någon som i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är regerande monark, hans eller hennes närmaste familj, statsöverhuvud, regeringschef eller statsråd, om detta styrks genom uppgifter i färdplanen,

2. flygningar för militära ändamål som genomförs med militära luftfartyg,

3. flygningar för tull- eller polisändamål,

4. flygningar i samband med eftersökning och räddning, flygningar för brandbekämpning, humanitära flygningar och ambulansflygningar med tillstånd av relevant behörig myndighet,

5. flygningar som uteslutande genomförs enligt visuelflygregler enligt bilaga 2 till den konvention angående internationell civil luftfart som avslutades i Chicago den 7 december 1944 (SÖ 1946:2),

6. skolflygningar som uteslutande genomförs för att klassificera och certifiera flygbesättning, om detta styrks genom en anteckning i färdplanen

och flygningen inte används för passagerar- eller fraktbefordran, positionering eller överföringsflygning,

7. flygningar som utan mellanlandningar påbörjas och avslutas vid samma flygplats,

8. flygningar som uteslutande genomförs för vetenskapliga ändamål eller i syfte att kontrollera, testa eller certifiera luftfartyg eller luftburen eller markbaserad utrustning,

9. flygningar med luftfartyg vars maximala certifierade startmassa understiger 5 700 kilogram,

10. flygningar som genomförs inom ramen för allmän trafikplikt i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen, på flyglinje

a) som omfattar de yttersta randområdena i enlighet med artikel 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, eller

b) där den erbjudna kapaciteten inte överstiger 30 000 platser per år,

11. flygningar som genomförs av en verksamhetsutövare som ägnar sig åt kommersiella lufttransporter och

a) som under tre fyramånadersperioder i följd genomför mindre än 243 flygningar per period, eller

b) vars utsläpp av koldioxid för flygningarna understiger 10 000 ton per år, eller

12. flygningar som under åren 2021–2030 genomförs av en verksamhetsutövare som inte ägnar sig åt kommersiella lufttransporter och vars utsläpp av koldioxid för flygningarna understiger 1 000 ton per år.

Första stycket 11 gäller inte flygningar som uteslutande utförs vid officiella uppdrag för transport av någon som är regerande monark, hans eller hennes närmaste familj, statsöverhuvud, regeringschef eller statsråd i en stat som är medlem i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

8 § För verksamhetsutövare som genomför EES-flygningar vars totala utsläpp av koldioxid understiger 25 000 ton per år ska utsläppen anses som verifierade enligt övervaknings- och rapporteringsförordningen, om utsläppen har fastställts med hjälp av det verktyg för små utsläppskällor som

1. har godkänts enligt kommissionens förordning (EU) nr 606/2010 av den 9 juli 2010 om godkännande av ett förenklat verktyg som utvecklats av Europeiska organisationen för säkrare flygtrafiktjänst (Eurocontrol) för att beräkna bränsleförbrukningen för vissa luftfartygsoperatörer med små utsläpp, i den ursprungliga lydelsen, och

2. Eurocontrol har försett med data från sitt stödinstrument för utsläppshandelssystemet.

Tillämpligheten av vissa bestämmelser

9 § I fråga om utsläpp från EES-flygningar under åren 2021–2023 ska denna förordning inte tillämpas på

1. flygningar till eller från flygplatser utanför länder som ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, och

2. flygningar mellan en flygplats i ett av de yttersta randområdena i enlighet med artikel 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

och en flygplats i en annan region inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

5 kap. Tilldelning av utsläppsrätter

Tilldelning till anläggningar

1 § Bestämmelser om gratis tilldelning av utsläppsrätter till anläggningar finns i tilldelningsförordningen.

2 § En verksamhetsutövare som vill ansöka om tilldelning av utsläppsrätter för en anläggning ska göra detta till Naturvårdsverket.

3 § En anläggning får endast tilldelas utsläppsrätter gratis om verksamhetsutövaren har lämnat sådana uppgifter om anläggningen som anges i artikel 14.2 i tilldelningsförordningen.

4 § Naturvårdsverket ska på begäran av Europeiska kommissionen göra uppgifterna i en ansökan om tilldelning tillgängliga för kommissionen.

5 § Verksamhetsutövaren ska senast den 31 december varje år lämna en sådan underrättelse om förändringar av verksamheten som avses i artikel 23.1 i tilldelningsförordningen till Naturvårdsverket.

Förteckning över anläggningar

6 § Naturvårdsverket ska

1. vart femte år lämna en sådan förteckning som avses i artikel 14.1 i tilldelningsförordningen över anläggningar som omfattas av denna förordning till Europeiska kommissionen, och

2. underrätta Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 14.7 i tilldelningsförordningen, när den slutliga mängden utsläppsrätter som tilldelas gratis har fastställts.

6 kap. Konto och registrering i unionsregistret

Ansökan om registrering och att öppna konto i unionsregistret

1 § Bestämmelser om kontoföring finns i registerförordningen.

2 § En ansökan om registrering eller att öppna ett konto i unionsregistret ska vara undertecknad av sökanden eller dennes ombud.

Minst ett ombud ska vara folkbokförd eller ha säte i Sverige, om ansökan avser öppnande av ett handelskonto.

En ansökan får undertecknas och överföras elektroniskt.

3 § Om en ansökan inte uppfyller kraven i 2 § första stycket ska Statens energimyndighet förelägga sökanden att avhjälpa bristen. Följs inte föreläggandet ska ansökan avvisas. Ansökan ska också avvisas om kravet i 2 § andra stycket inte uppfylls.

4 § Statens energimyndighet ska stänga av tillträdesrätten för behöriga ombud till ett specifikt konto i unionsregistret om myndigheten har underrettats om beslut om att någon som finns registrerad i unionsregistret har försatts i konkurs eller att en utsläppsrätt har utmätts, belagts med kvarstad eller betalningssäkrats.

5 § Statens energimyndighet ska administrera följande konton i unionsregistret:

1. Sveriges nationella depåkonton,
2. depåkonton för verksamhetsutövare,
3. depåkonton för luftfartygsoperatörer,
4. handelskonton, och
5. mottagarkonton för auktionerade utsläppsrätter.

6 § Statens energimyndighet ska på begäran lämna ut en uppgift i unionsregistret till Naturvårdsverket.

7 § Statens energimyndighet ska senast den 31 januari varje år informera innehavaren av ett depåkonto eller handelskonto om innehållet på kontot per den 31 december det närmast föregående kalenderåret.

Informationen ska hållas tillgänglig elektroniskt där myndigheten håller annan information tillgänglig för kontohavaren.

8 § För sin verksamhet med kontoföring får Statens energimyndighet för handelskonton ta ut ansökningsavgift med 3 600 kronor och årsavgift med 2 000 kronor.

Ansökningsavgiften ska betalas i förskott av den som ansöker om kontot. Förskottsbetalning är en förutsättning för att ansökan ska prövas. Årsavgiften ska betalas i förskott för varje kalenderår av den som är kontohavare.

Om ett konto stängs återbetalas inte ansökningsavgiften.

9 § Beslut av Statens energimyndighet om betalning av avgifter får verkställas enligt utsökningsbalken.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Dröjsmålsavgift ska betalas enligt lagen (1997:484) om dröjsmålsavgift.

Rättelse av uppgifter i unionsregistret

10 § En uppgift på ett konto i unionsregistret ska rättas av Statens energimyndighet, om uppgiften är uppenbart oriktig

1. till följd av skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende, eller
2. till följd av tekniskt fel.

Den vars rätt berörs ska ges tillfälle att yttra sig innan rättelse görs, om det inte är uppenbart obehövt.

Bestämmelser om återkallande av transaktioner i unionsregistret finns i artikel 58 i registerförordningen.

11 § För rättelse av personuppgifter finns bestämmelser i artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av

personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

12 § Staten företräds i ärenden om ersättning enligt 12 kap. 21 § miljöbalken av Statens energimyndighet.

Borttagning av utsläppsrätter

13 § Statens energimyndighet ska föra över utsläppsrätter som har förverkats enligt 29 kap. 11 § miljöbalken från ett depåkonto för verksamhetsutövare till relevant konto för borttagning.

14 § Bestämmelser om förfarandet för att på kontoinnehavarens begäran ta bort utsläppsrätter från dennes konto i unionsregistret finns i artikel 57 i registerförordningen.

Behandling av personuppgifter

15 § Statens energimyndighet är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som utförs i unionsregistret.

16 § Ändamålet med behandlingen av de personuppgifter som kontoföringsmyndigheten administrerar i unionsregistret är att tillhandahålla uppgifter för

1. verksamhet som staten, en region eller en kommun ansvarar för enligt lag eller annan författning och

a) som avser utsläppsrätter som registreras i unionsregistret,

b) som för att kunna fullgöras förutsätter tillgång till information om utsläppsrätter, eller

c) som avser fullgörande av underrättelseskyldighet,

2. omsättning av utsläppsrätter, och

3. affärsverksamhet, kreditgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet där information om utsläppsrätter utgör underlag för prövningar eller beslut.

7 kap. Utfärdande och återlämnande av utsläppsrätter

Giltighet

1 § Utsläppsrätter som utfärdas från och med den 1 januari 2013 ska vara giltiga för obestämd tid.

Utsläppsrätter som utfärdas från och med den 1 januari 2021 ska

1. innehålla uppgifter som visar under vilken tioårsperiod de utfärdades, och

2. vara giltiga för obestämd tid för utsläpp som sker från och med år 2021.

Utfärdande

2 § Statens energimyndighet ska utfärda utsläppsrätter som tilldelats för en befintlig anläggning eller EES-flygningar varje år senast den 28 februari det år som tilldelningen avser.

3 § Statens energimyndighet ska utfärda utsläppsrätter för en anläggning hos ny deltagare senast den 28 februari varje år med start kalenderåret efter det år som anläggningen tagits i drift.

4 § Utsläppsrätter får inte utfärdas för

1. en anläggning, om verksamheten har upphört enligt artikel 26 i tilldelningsförordningen, eller
2. en EES-flygning, om verksamheten har upphört.

Återlämnande av utsläppsrätter

5 § En verksamhetsutövare ska återlämna utsläppsrätter, om verksamhetsutövaren har tilldelats för många utsläppsrätter och den felaktiga tilldelningen har sin grund i verksamhetsutövarens underlåtelse att i tid underrätta tillsynsmyndigheten om

1. sådana förändringar som rör driften av en anläggning och som påverkar anläggningens tilldelning, eller
2. att en flygverksamhet har upphört.

Verksamhetsutövaren ska återlämna de utsläppsrätter som inte skulle ha utfärdats om sådan information hade lämnats.

8 kap. Överlämnande av utsläppsrätter

1 § Bestämmelser om förfarandet för hur utsläppsrätter ska överlämnas finns i artikel 56 i registerförordningen.

Skyldigheten att överlämna utsläppsrätter

2 § Om Naturvårdsverket har bedömt utsläpp enligt artikel 70 i övervaknings- och rapporteringsförordningen ska det som Naturvårdsverket bestämt anses vara de sammanlagda utsläppen i 12 kap. 14 § miljöbalken.

3 § Utsläppsrätter som har utfärdats av en nationell administratör i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i ett sådant annat tredjeland med vilket EU slutit avtal om ömsesidigt erkännande av utsläppsrätter enligt artikel 25 i utsläppshandelsdirektivet, får användas för att fullgöra en verksamhetsutövares skyldighet enligt 12 kap. 14 § miljöbalken

4 § Skyldigheten att överlämna utsläppsrätter gäller inte om en kontrollör enligt verifieringsförordningen har verifierat att utsläppen är avskilda och transporterade till en anläggning för sådan geologisk lagring av koldioxid som kräver tillstånd enligt förordningen (2014:21) om geologisk lagring av koldioxid.

När utsläppsrätter ska överlämnas

5 § Utsläppsrätterna ska överlämnas senast den 30 april även om den dagen infaller på en söndag och avse utsläppen under det närmast föregående kalenderåret.

6 § En utsläppsrätt får inte användas för att fullgöra skyldigheten enligt 12 kap. 14 § miljöbalken, om den har utmätts, belagts med kvarstad eller betalningssäkrats.

9 kap. Sanktioner, överklagande och tillsyn

Verksamhetsförbud för flygverksamhet

1 § Naturvårdsverket ska upprätta ett förslag till begäran om ett sådant verksamhetsförbud som avses i artikel 16.10 i utsläppshandelsdirektivet

1. om en verksamhetsutövare som driver en flygverksamhet bryter mot bestämmelserna i

a) artikel 11 om godkänd övervakningsplan eller 68 om rapportering i övervaknings- och rapporteringsförordningen, eller

b) 12 kap. 14 § miljöbalken om överlämnande av utsläppsrätter, och

2. de tillsynsåtgärder som har vidtagits inte har lett till rättelse.

Förslaget ska överlämnas till regeringen för prövning av om begäran ska lämnas till Europeiska kommissionen.

2 § En sådant förslag till begäran om verksamhetsförbud som avses i 1 § ska innehålla

1. en redogörelse för de omständigheter som ligger till grund för förslaget,

2. uppgifter om vidtagna tillsynsåtgärder,

3. de skäl som talar för att ett verksamhetsförbud är nödvändigt, och

4. en rekommendation om omfattningen av verksamhetsförbudet och de villkor som det bör förenas med.

3 § Naturvårdsverket ska underrätta Transportstyrelsen om att

1. ett förslag till begäran om verksamhetsförbud har lämnats till regeringen, eller

2. Europeiska kommissionen har beslutat om verksamhetsförbud enligt artikel 16.10 i utsläppshandelsdirektivet.

4 § Bestämmelser om verkställighet av Europeiska kommissionens beslut om verksamhetsförbud finns i 11 kap. 2 a § luftfartslagen (2010:500).

Offentliggörande av en verksamhetsutövares namn

5 § Naturvårdsverket ska besluta om att namnet på en verksamhetsutövare som inte har överlämnat tillräckligt många utsläppsrätter enligt 12 kap. 14 § miljöbalken ska offentliggöras.

Offentliggörandet ska ske genom ett pressmeddelande med hänvisning till myndighetens webbplats.

6 § Ett beslut om offentliggörande gäller omedelbart om inte annat anges i beslutet. Offentliggörandet får dock ske tidigast när tiden för överklagande av myndighetens beslut löpt ut.

Verksamhetsutövarens rätt att yttra sig

7 § Verksamhetsutövaren ska ges tillfälle att yttra sig innan beslut om offentliggörande fattas.

Miljösanktionsavgift

8 § Bestämmelser om miljösanktionsavgifter finns i förordningen (2012:259) om miljösanktionsavgifter.

Överklagande

9 § Bestämmelser om överklagande finns i 19 kap. 1 § miljöbalken.

Tillsyn

10 § Bestämmelser om tillsyn finns i 26 kap. miljöbalken och i miljötillsynsförordningen (2011:13).

10 kap. Bemyndiganden

1 § Naturvårdsverket får meddela

1. föreskrifter om förenklade och standardiserade övervakningsplaner enligt artikel 13 i övervaknings- och rapporteringsförordningen, och
2. ytterligare föreskrifter om tilldelning av utsläppsrätter.

2 § Naturvårdsverket och Statens energimyndighet får inom sina ansvarsområden meddela ytterligare föreskrifter för verkställigheten av

1. 12 kap. miljöbalken och denna förordning,
2. övervaknings- och rapporteringsförordningen,
3. verifieringsförordningen,
4. tilldelningsförordningen,
5. registerförordningen, och
6. verksamhetsändringsförordningen.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2021.

2. Genom förordningen upphävs förordningen (2004:1205) om handel med utsläppsrätter.

3. Den upphävda förordningen gäller dock fortfarande

a) i fråga om återlämnande och överlämnande av utsläppsrätter för utsläpp av växthusgaser som sker före utgången av 2020, och

b) för deltagande i och tillgodoräknande av utsläppsminskningar från de projektbaserade mekanismerna i Kyotoprotokollet till Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar under den andra åtagandeperioden i Kyotoprotokollet, dock längst till att avräkningen för den andra åtagandeperioden har gjorts.

Denna bilaga innehåller beskrivningar av verksamheter med utsläpp av växthusgaser. Följande anvisningar gäller för bedömningen av om en verksamhet omfattas av en beskrivning.

Anvisning 1 – Verksamhetsutövare med flera verksamheter: Om en verksamhetsutövare bedriver flera verksamheter som omfattas av samma verksamhetsbeskrivning och inom samma anläggning, ska de verksamheterna anses vara en verksamhet med den produktionskapacitet som verksamheterna har tillsammans. I fråga om förbränningsanläggningar ska med produktionskapacitet avses anläggningarnas installerade tillförda effekt.

Anvisning 2 – Beräkning av tillförd effekt: När den sammanlagda tillförda effekten beräknas ska den tillförda effekten räknas samman i alla tekniska enheter som förbränner bränsle i anläggningen. Sådana enheter kan vara alla typer av pannor, brännare, turbiner, värmeaggregat, processugnar, förbränningsugnar, rostugnar, brännugnar, värmningsugnar, torkar, motorer, bränsleceller, enheter för tvåstegsförbränning, enheter för avskiljning av koldioxid, facklor och enheter för termisk eller katalytisk efterbränning. I beräkningen ska inte ingå enheter där den tillförda effekten är mindre än 3 megawatt, där det som förbränns utgörs av endast biomassa eller där fossila bränslen används endast vid start och avstängning.

Anvisning 3 – Tillförd effekt jämfört med tröskelvärde: Om en enhet används för en verksamhet vars tröskelvärde inte uttrycks i sammanlagd tillförd effekt, ska tröskelvärdet för denna verksamhet ha företräde vid bedömningen av om verksamheten är tillståndspliktig eller ej.

Anvisning 4 – Tillståndets omfattning när tröskelvärdet har överskridits: Om en anläggning överskrider tröskelvärdet för kapacitet i någon av verksamhetsbeskrivningarna i punkterna 1–28 ska alla enheter som förbränner bränsle förutom enheter för förbränning av farligt avfall eller hushållsavfall ingå i tillståndet för utsläpp av växthusgaser.

Verksamhetsbeskrivningar

Beskrivning 1. Utsläpp av koldioxid från en förbränningsanläggning som

1. har en sammanlagd installerad tillförd effekt över 20 megawatt, eller
2. har en installerad tillförd effekt under 20 megawatt och är
 - a) ansluten för leverans till ett fjärrvärmenät med en sammanlagd installerad tillförd effekt över 20 megawatt, och
 - b) godkänd av Europeiska kommissionen enligt artikel 24 i utsläppshandelsdirektivet.

Trots det som anges i anvisning 4 omfattas en förbränningsanläggning för förbränning av farligt avfall eller hushållsavfall endast om anläggningen är en avfallsenergianläggning. Med kommunalt avfall och farligt avfall avses detsamma som i 15 kap. 2 § miljöbalken och i avfallsförordningen (2011:927).

Beskrivning 2. Utsläpp av koldioxid från ett mineraloljeraffinaderi.

Med mineraloljeraffinaderi avses en anläggning som omfattar samtliga produktions- och förbränningsprocesser direkt förknippade med raffinering av mineralolja.

Beskrivning 3. Utsläpp av koldioxid från ett koksverk.

Med koksverk avses en anläggning som omfattar samtliga produktions- och förbränningsprocesser direkt förknippade med produktion av koks. Koksverk kan ingå i integrerade stålverk som tekniskt sett är direkt knutna till anläggningar för produktion och bearbetning av järnmetaller.

Beskrivning 4. Utsläpp av koldioxid från en anläggning för rostning, sintring och pelletering av sulfidmalm eller metallhaltig malm.

Beskrivning 5. Utsläpp av koldioxid från en anläggning för tillverkning av tackjärn eller primär eller sekundär stålproduktion till och med stränggjutning, om produktionskapaciteten överstiger 2,5 ton per timme.

Beskrivning 6. Utsläpp av koldioxid från ett valsverk, en värmningsugn, en värmebehandlingsugn, en smedja, ett gjuteri, en anläggning för ytbeläggning eller betning eller annan anläggning, om

1. verksamheten innebär produktion eller bearbetning av järnmetaller eller ferrolegeringar, och

2. det i verksamheten används en eller flera förbränningsenheter med en sammanlagd tillförd effekt som är större än 20 megawatt.

Beskrivning 7. Utsläpp av koldioxid eller perfluorkolväten från en anläggning för primär aluminiumproduktion.

Beskrivning 8. Utsläpp av koldioxid från en anläggning för sekundär aluminiumproduktion, om det i verksamheten används en eller flera förbränningsenheter med en sammanlagd tillförd effekt som är större än 20 megawatt.

Beskrivning 9. Utsläpp av koldioxid från en produktions- eller förbränningsprocess som är direkt förknippad med produktion av legeringar, raffinering, formgjutning eller annan produktion av någon annan metall än järn, om det i verksamheten används en eller flera förbränningsenheter med en sammanlagd tillförd effekt, inklusive bränslen som används som reduktionsmedel, som är större än 20 megawatt.

Beskrivning 10. Utsläpp av koldioxid från produktion av cementklinker, om produktionen sker

1. i en ugn med en produktionskapacitet som överstiger 50 ton per dag, om ugnen inte är en roterugn, eller

2. i en roterugn med en produktionskapacitet som överstiger 500 ton per dag.

Beskrivning 11. Utsläpp av koldioxid från produktion av kalk eller bränning av dolomit eller magnesit, om produktionen eller bränningen sker

1. i en ugn med en produktionskapacitet som överstiger 50 ton per dag, om ugnen inte är en roterugn, eller

2. i en roterugn.

Beskrivning 12. Utsläpp av koldioxid från en anläggning som är avsedd för tillverkning av glasfiber eller annan produktion av glas, om smältningsskapaciteten överstiger 20 ton per dag.

Beskrivning 13. Utsläpp av koldioxid från tillverkning av keramiska takpannor, tegel, eldfast sten, kakel, stengods, porslin eller andra keramiska produkter genom bränning, om produktionskapaciteten överstiger 75 ton per dygn.

Beskrivning 14. Utsläpp av koldioxid från en anläggning för tillverkning av isoleringsmaterial av mineralull som görs av glas, sten eller slagg, om smältningsskapaciteten överstiger 20 ton per dag.

Beskrivning 15. Utsläpp av koldioxid från en anläggning för torkning eller bränning av gips eller framställning av gipsplattor eller andra gipsprodukter, om det i verksamheten används en eller flera förbränningsenheter med en sammanlagd tillförd effekt som är större än 20 megawatt.

Beskrivning 16. Utsläpp av koldioxid från en anläggning för tillverkning av pappersmassa av trä eller andra fibermaterial.

Beskrivning 17. Utsläpp av koldioxid från en anläggning för tillverkning av papper eller kartong, om produktionskapaciteten överstiger 20 ton per dag.

Beskrivning 18. Utsläpp av koldioxid från en anläggning för att genom förkolning av olja, tjära, kracknings- eller destillationsrester eller annat organiskt ämne producera kimrök, om

1. anläggningen omfattar samtliga produktions- och förbränningsprocesser för produktion av kimrök, och
2. det i verksamheten används en eller flera förbränningsenheter med en sammanlagd tillförd effekt som är större än 20 megawatt.

Beskrivning 19. Utsläpp av koldioxid eller dikväveoxid från en anläggning för produktion av salpetersyra.

Beskrivning 20. Utsläpp av koldioxid eller dikväveoxid från en anläggning för produktion av adipinsyra.

Beskrivning 21. Utsläpp av koldioxid eller dikväveoxid från en anläggning för produktion av glyoxal eller glyoxalsyra.

Beskrivning 22. Utsläpp av koldioxid från en anläggning för produktion av ammoniak.

Beskrivning 23. Utsläpp av koldioxid från en anläggning för att genom krackning, reformering, delvis eller full oxidation eller liknande processer producera en organisk baskemikalie, om produktionskapaciteten överstiger 100 ton per dag.

Beskrivning 24. Utsläpp av koldioxid från en anläggning för att genom reformering eller partiell oxidation producera vätgas eller syntesgas, om produktionskapaciteten överstiger 25 ton per dag.

Beskrivning 25. Utsläpp av koldioxid från en anläggning för produktion av natriumkarbonat eller natriumbikarbonat.

Beskrivning 26. Utsläpp av koldioxid från en anläggning för geologisk lagring av koldioxid, om lagringen innebär att anläggningen är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

Beskrivning 27. Utsläpp av koldioxid från en rörledning avsedd för att transportera koldioxid till en sådan lagringsanläggning som beskrivs i 26.

Beskrivning 28. Utsläpp av koldioxid från en anläggning som är avsedd för att avskilja koldioxid från en anläggning som beskrivs i 1–25 så att gasen kan transporteras genom en sådan rörledning som beskrivs i 27.

2.7 Förslag till förordning om ändring i miljötillsynsförordningen (2011:13)

Häri genom föreskrivs i fråga om miljötillsynsförordningen (2011:13) att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 10 a §, och närmast före 2 kap. 10 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Föreslagen lydelse

Utsläpp av växthusgaser

10 a §

Naturvårdsverket ansvarar för tillsynen över utsläpp av växthusgaser enligt 12 kap. miljöbalken.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2021.

2.8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter

dels att 1 kap. 1 och 2 §§ och 5 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i förordningen ska införas fem nya paragrafer, 9 kap. 23–25 §§, och närmast före 9 kap. 23 § en ny rubrik av följande lydelse,

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna förordning avser miljöstraffavgifter enligt 30 kap. miljöbalken.

Förordningen är meddelad

1. med stöd av 30 kap. 1 § miljöbalken i fråga om 1 kap. 3–5 §§ och 2–12 kap.,

2. med stöd av 30 kap. 10 § miljöbalken i fråga om 1 kap. 6 §, och

3. i övrigt med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

2. med stöd av 30 kap. 2 a § miljöbalken i fråga om 9 kap. 26 och 27 §§,

3. med stöd av 30 kap. 10 § miljöbalken i fråga om 1 kap. 6 §, och

4. i övrigt med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

2 §¹

Förordningen innehåller bestämmelser om miljöstraffavgifter för överträdelser av föreskrifter om

- artskydd (2 kap.),
- miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (3 kap.),
- verksamheter som orsakar miljöskador (4 kap.),
- vilthägn och miljöhänsyn i jordbruket (5 kap.),
- genteknik (6 kap.),
- kemiska produkter och biotekniska organismer (7 kap.),
- växtskyddsmedel och bekämpningsmedel (8 kap.),
- *fluorerade* växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen (9 kap.),
- växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen (9 kap.),
- brandfarliga vätskor och spilloljor (10 kap.),
- avfall och producentansvar (11 kap.), och
- tillsyn, rapportering och egenkontroll (12 kap.).

¹ Senaste lydelse 2018:1645.

5 kap.

1 §

För en överträdelse av 12 kap. 11 § miljöbalken genom att utan tillstånd uppföra vilthägn ska en miljöstraffavgift betalas med 500 kronor per hektar som vilthägnet omfattar mark där allmänheten får färdas fritt, om vilthägnet omfattar mer än 2 hektar sådan mark, dock högst 50 000 kronor.

För en överträdelse av 7 kap. 33 § miljöbalken genom att utan tillstånd uppföra vilthägn ska en miljöstraffavgift betalas med 500 kronor per hektar som vilthägnet omfattar mark där allmänheten får färdas fritt, om vilthägnet omfattar mer än 2 hektar sådan mark, dock högst 50 000 kronor.

9 kap.

Bestämmelser om utsläpp av växthusgaser

23 §

För en överträdelse av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/2066 av den 19 december 2018 om övervakning och rapportering av växthusgasutsläpp i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG och om ändring av kommissionens förordning (EU) nr 601/2012 genom att inte lämna en utsläppsrapport i tid, ska en miljöstraffavgift betalas med 50 000 kronor.

24 §

För en överträdelse av kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/331 av den 19 december 2018 om fastställande av unionsäckande övergångsbestämmelser för harmoniserad gratis tilldelning av utsläppsrätter enligt artikel 10a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG genom att inte ha lämnat information enligt artikel 23 om sådana förändringar som rör driften av en anläggning som påverkar anläggningens tilldelning, senast den 15 januari kalenderåret efter det att ändringarna har genomförts, ska om den

uteblivna informationen har betydelse för tilldelningen av utsläppsrätter en miljöstraffavgift betalas med 50 000 kronor.

25 §

För en överträdelse av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/1842 av den 31 oktober 2019 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG vad gäller ytterligare åtgärder i samband med justeringar av gratis tilldelning av utsläppsrätter på grund av förändringar av verksamhetsnivå genom att inte senast den 31 mars ha lämnat information enligt artikel 3, ska en miljöstraffavgift betalas med 50 000 kronor.

26 §

För en överträdelse av 12 kap. 14 § miljöbalken genom att inte inom föreskriven tidsfrist överlämna tillräckligt många utsläppsrätter ska en miljöstraffavgift betalas med ett belopp som den 1 maj det år då utsläppsrätterna skulle ha överlämnats motsvarar 100 euro per ton koldioxidekvivalenter. Om det av en omräkning med hänsyn till förändringar i det allmänna prisläget jämfört med prisläget år 2013 följer att det omräknade beloppet överstiger 100 euro, ska avgiften uppgå till det högre beloppet.

Förändringen ska beräknas enligt det europeiska konsumentprisindex som Europeiska kommissionen årligen tillkännager.

En verksamhetsutövare som har betalat en avgift enligt första stycket är inte befriad från sin skyldighet att överlämna utsläppsrätter.

27 §

30 kap. 1 § första stycket och 2 § andra stycket miljöbalken tillämpas inte i fråga om miljöstraffavgifter enligt 26 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2021.

3 Ärendet

Den 20 januari 2020 remitterades promemorian Nytt regelverk för handel med utsläppsrätter (dnr M2020/00083/R). I promemorian föreslås en ny lag och förordning om handel med utsläppsrätter som ska ersätta den nuvarande lagen om handel med utsläppsrätter och förordningen om handel med utsläppsrätter. Förslagen innebär ett genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/410 av den 14 mars 2018 om ändring av direktiv 2003/87/EG för att främja kostnadseffektiva utsläppsminskningar och koldioxidsnåla investeringar. Den tidigare remitterade promemorian innehåller ett förslag till en alternativ lösning som innebär att regelverket om utsläpp av växthusgaser integreras i miljöbalken i stället för att som i dag följa av en separat lag och förordning. I promemorian redovisas översiktligt det alternativa förslaget.

Ett kompletterat förslag remitterades den 7 februari 2020 och ersatte den tidigare remitterade promemorian.

Denna promemoria innehåller ett mer detaljerat förslag till reglering i miljöbalken i fråga om utsläpp av växthusgaser. Promemorian kompletterar således den tidigare remitterade promemorian i fråga om utformningen av den föreslagna regleringen i miljöbalken.

Ändringar i förhållande till tidigare remitterade förslag

Den nu remitterade promemorian skiljer sig på följande sätt från det alternativa förslaget i den tidigare remitterade promemorian:

- nya bestämmelser föreslås i 7 och 9 kap. miljöbalken som i sak motsvarar innehållet i nuvarande 12 kap. miljöbalken,
- en ny 12 kap. 8 § föreslås, i vilken det anges att tillstånd prövas av en tillståndsmyndighet som regeringen bestämmer (motsvarar i sak 9 § förslaget till lag om utsläpp av växthusgaser i den tidigare remitterade promemorian),
- en ny bestämmelse föreslås i 24 kap. 5 a § enligt vilken tillståndsmyndigheten får ändra eller upphäva villkor om det behövs till följd av EU-medlemskapet (motsvarar i sak delar av 11 § förslaget till lag om utsläpp av växthusgaser i den tidigare remitterade promemorian),
- ett nytt bemyndigande föreslås i 30 kap. 2 a § (motsvarar i sak sanktionsbestämmelsen i 12 kap. 21 § i den tidigare remitterade promemorian, se avsnitt 4.9),
- en ny bestämmelse föreslås i miljötillsynsförordningen (2011:13) i vilken Naturvårdsverket pekas ut som ansvarig tillsynsmyndighet i fråga om utsläpp av växthusgaser enligt 12 kap. miljöbalken (motsvarar i sak 2 kap. 1 § förslaget till förordning om utsläpp av växthusgaser i den tidigare remitterade promemorian),
- nya miljöstraffavgifter föreslås i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter som i sak motsvarar bestämmelserna om försenings- och sanktionsavgifter i 9 kap. förslaget till förordning om utsläpp av växthusgaser i den tidigare remitterade promemorian,
- bestämmelserna om försenings- och sanktionsavgifter i 9 kap. i förslaget till förordning om utsläpp av växthusgaser i den tidigare remitterade promemorian utgår och upplysningar om överklagande och tillsyn tillkommer.

4 Promemorians förslag

4.1 Bestämmelser om utsläpp av växthusgaser integreras i miljöbalken

Förslag: Bestämmelser som rör utsläpp av växthusgaser tas in i miljöbalken. Bestämmelserna placeras huvudsakligen i ett nytt 12 kap. Bestämmelserna ska kompletteras av en ny förordning om utsläpp av växthusgaser.

Bedömning: Det nya kapitlet bör endast innehålla bestämmelser om sådant som behöver regleras i lag. I övrigt bör kapitlet innehålla myndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter på olika områden.

Skälen för förslaget och bedömningen

Delar av det som i dag regleras i lag bör regleras i förordning eller föreskrift

De flesta av de ändringar som genom ändringsdirektivet har gjorts i utsläppshandelsdirektivet föranleder inte några ändringar i svensk rätt eftersom många av bestämmelserna i den nu gällande lagen är relevanta även för den kommande handelsperioden. Detsamma gäller för en stor del av bestämmelserna i den nu gällande förordningen. Båda författningarna innehåller dock många paragrafer som avser tidigare handelsperioder och som därför inte längre är aktuella. En del bestämmelser är också inaktuella därför att motsvarande reglering numera finns i EU-förordningar. Vidare bör de nuvarande reglerna i utsläppshandelslagen som rör de projektbaserade mekanismerna i Kyotoprotokollet utmönstras. Ändringarna i utsläppshandelsdirektivet innebär nämligen att internationella krediter inte längre kommer att kunna användas för att uppfylla skyldigheter i utsläppshandelssystemet under den fjärde handelsperioden.

Lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter (utsläppshandelslagen) och förordningen (2004:1205) om handel om utsläppsrätter (utsläppshandelsförordningen) har ändrats ett flertal gånger sedan systemet infördes 2005. Vissa ändringar har varit omfattande, exempelvis införandet av bestämmelser för den andra handelsperioden och genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/101/EG av den 27 oktober 2004 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen, i överensstämmelse med Kyotoprotokollets projektbaserade mekanismer (det s.k. länkdirektivet, se prop. 2005/06:184). Särskilt utsläppshandelsförordningen, som saknar kapitelindelning, har blivit svåröverskådlig. Att utsläppshandelsförordningen är svårläst och svårtillämpad är särskilt problematiskt för mindre företag som omfattas av utsläppshandelssystemet.

Mot denna bakgrund finns ett behov av att omarbeta författningarna i grunden. För att målsättningen med omarbetningen ska uppnås bör den nuvarande lagen och förordningen upphävas och ersättas av en ny reglering.

I dag regleras bland annat ansöknings- och tillståndsförfarandet samt tilldelning och kontoföring av utsläppsrätter i utsläppshandelslagen. Mer-

parten av de bestämmelserna rör annat än enskildas ekonomiska förhållanden, straffrättsliga frågor eller andra rättsområden som hör till det primära lagstiftningsområdet (se 8 kap. 2 § regeringsformen, RF). Det är därför inte nödvändigt att meddela sådana bestämmelser i lag. EU:s miljölagstiftning är ett rörligt och föränderligt rättsområde under ständig utveckling och föremål för ökad harmonisering. Detta innebär att den svenska miljölagstiftningen ofta behöver ändras. Utsläppshandelsregelverket är inget undantag. För att underlätta ändringar av det svenska regelverket och möta allmänhetens förväntningar och krav på ett flexibelt regelverk, bör de bestämmelser som inte måste meddelas i lag beslutas av regeringen i förordning. Det överensstämmer också med hur miljöbalken är uppbyggd.

Ovanstående innebär att regelverket i stora delar kommer att finnas på förordningsnivå. Regleringen i lag kommer därför bli betydligt mindre omfattande än i dag. En ny lagreglering bör innehålla de bemyndiganden som krävs för att bestämmelser om bland annat ansökan om tillstånd och kontoföring av utsläppsrätter ska kunna meddelas i förordning. Utformningen av vissa bestämmelser på skatteområdet innebär också att de grundläggande bestämmelserna om vilka som får tilldelas utsläppsrätter och som ska överlämna utsläppsrätter bör placeras på lagnivå. Därutöver bör vissa tillsynsfrågor och straffrättsliga frågor regleras i lag.

Bestämmelserna bör integreras i miljöbalken

Bestämmelserna i miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling så att nu levande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö (1 kap. 1 § miljöbalken). Syftet är förenligt med det övergripande syftet för utsläppshandelsdirektivet, som är att främja minskningen av utsläpp av växthusgaser inom unionen på ett kostnadseffektivt och ekonomiskt effektivt sätt.

En fördel med att ta in bestämmelserna som gäller utsläpp av växthusgaser i miljöbalken är att många av de bestämmelser som finns i den nuvarande lagen, t.ex. om tillsyn, har motsvarigheter i miljöbalken som då blir tillämpliga även när det gäller utsläpp av växthusgaser. Regleringen kan därmed hållas kortare.

Bestämmelserna som rör utsläpp av växthusgaser bör därför integreras i miljöbalken.

Miljöbalkens hänsynsregler

I 2 kap. miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som gäller all verksamhet med miljöpåverkan. Här finns bl.a. grundläggande bestämmelser om att den som bedriver eller avser bedriva en verksamhet ska ha nödvändig kunskap för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (2 §), om försiktighetsprincipen (3 §), om platsval för en verksamhet (6 §), proportionalitetsprincipen (7 §) samt förorenarens ansvar för skada eller olägenhet (8 §).

Systemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser omfattar ca 750 svenska anläggningar inom industri och energiproduktion. Dessa verksamheter omfattas redan i dag av miljöbalkens krav. Bestämmelserna innebär också att vissa krav blir tillämpliga på flygoperatörer som är verkamma i Sverige. Utsläpp av koldioxid från dessa verksamheter ska om-

fattas av en övervakningsplan och utsläppen ska rapporteras i enlighet med övervaknings- och rapporteringsförordningen. Det faktum att bestämmelserna om utsläpp av växthusgaser integreras i miljöbalken bedöms inte innebära några nya krav i sak för dessa verksamheter.

Placering av bestämmelserna i miljöbalken

Vid överväganden om var i miljöbalken som bestämmelserna om utsläpp av växthusgaser bör tas in kan det konstateras att flera av bestämmelserna i 12 kap. ”Jordbruk och annan verksamhet”, har upphävts och att kapitlet endast innehåller sex paragrafer. Dessa bestämmelser kan, utan ändring av det materiella innehållet, flyttas till 7 respektive 9 kap. Nu gällande 12 kap. bör därför upphöra att gälla och ersättas med ett nytt kapitel. Det nya kapitlet bör ges rubriken ”Utsläpp av växthusgaser”.

Kapitlet bör kompletteras av en förordning med samma rubrik som kapitlet. I promemorian finns ett förslag till en sådan förordning. I denna promemoria redovisas de överväganden som bestämmelserna i förslaget till ett nytt kapitel i miljöbalken kräver. I fråga om överväganden som har samband med förändringar av regelverket som sker på förordningsnivå hänvisas till den tidigare remitterade promemorian.

I *bilaga 1* finns en tabell som visar vilken motsvarighet de nuvarande bestämmelserna i lag och förordning föreslås få i den nya regleringen. Kapitlet bör innehålla bestämmelserna om tillstånd, övervakningsplan, utsläppsrätter, konto och registrering i unionsregistret, övervakning, rapportering och verifiering av utsläpp, verksamhetsförbud och offentliggörande av verksamhetsutövarens namn.

I denna promemoria redovisas förslag till följdändringar i andra lagar samt vissa förslag till följdändringar på förordningsnivå. Ytterligare följdändringar kommer att bli nödvändiga mot bakgrund av att bestämmelserna i det nuvarande 12 kap. miljöbalken föreslås flyttas till andra kapitel i balken. Det gäller bl.a. förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket, förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt miljötillsynsförordningen (2011:13).

4.2 Ordförklaringar

Förslag: Med *flygverksamhet* ska i det nya kapitlet avses en eller flera flygningar med luftfartyg som ger upphov till utsläpp av växthusgaser och som

– avgår från eller ankommer till en flygplats inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i ett sådant annat tredje land med vilket Europeiska unionen har ett avtal om ömsesidigt erkännande av utsläppsrätter enligt artikel 25 i utsläppshandelsdirektivet, eller

– omfattas av kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/1603 av den 18 juli 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG vad gäller åtgärder som antagits av Internationella civila luftfartsorganisationen för övervakning, rapportering och verifiering av utsläpp för att genomföra en global marknadsbaserad åtgärd.

Med *utsläppsrätt* ska i det nya kapitlet avses en rätt att släppa ut ett ton koldioxidekvivalenter under en fastställd period i enlighet med det nya kapitlet och föreskrifter som meddelas med stöd av det.

Med *utsläppsrapport* ska i det nya kapitlet avses en sådan skriftlig rapport som avses i artikel 68 i övervaknings- och rapporteringsförordningen.

Med *övervakningsplan* ska i det nya kapitlet avses en sådan skriftlig redogörelse som avses i artikel 12 i övervaknings- och rapporteringsförordningen.

Förklaringarna i utsläppshandelslagen av *utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter, anläggning* och *verksamhetsutövare* förs över till det nya kapitlet i miljöbalken.

Skälen för förslaget

Uppdaterad terminologi

I utsläppshandelslagen används flera termer och uttryck som förklaras i särskilda bestämmelser (2–2 g §§). Vissa termer och uttryck bör föras över till det nya kapitlet utan att det görs några ändringar i sak. Det gäller termerna och uttrycken utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter, anläggning och verksamhetsutövare. En del termer som i dag används i utsläppshandelslagen behöver dock bytas ut eller utgå helt och det kan också vara motiverat att införa nya termer. Vidare kan det finnas skäl att justera innebörden av några av de uttryck som i dag används i utsläppshandelslagen. Sådana frågor behandlas nedan.

Flygverksamhet

Med flygverksamhet avses i utsläppshandelslagen flygningar med luftfartyg som görs till eller från en flygplats inom Europeiska unionens territorium eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som ger upphov till utsläpp som enligt lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska omfattas av en övervakningsplan (1 kap. 2 §). I andra bestämmelser anges vilka flygningar som ska omfattas av en övervakningsplan (2 kap. 13 § och bemyndigandet för regeringen i 1 kap. 4 § att meddela föreskrifter om undantag). Det finns också en avgränsning av vilka flygverksamheter som lagen ska tillämpas på (2 kap. 12 §).

De nya bestämmelserna behöver delvis omfatta flygverksamhet som inte omfattas av den nuvarande lagen. Förberedelser pågår med avsikten att länka Schweiz utsläppshandelssystem till EU:s från och med 2020. Vidare antog FN:s civila luftfartsorganisation, Icao, under hösten 2018 det globala klimatstyrmedlet för flyget (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation, Corsia). EU har valt att genomföra styrmedlet inom utsläppshandelssystemet. Det har man gjort genom en ny EU-förordning, kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/1603 av den 18 juli 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG vad gäller åtgärder som antagits av Internationella civila luftfartsorganisationen för övervakning, rapportering och verifiering av utsläpp för att genomföra en global marknadsbaserad åtgärd. EU-förordningen innebär att reglerna om övervakning och rapportering i övervaknings- och rapporteringsförordningen är tillämpliga i förhållande till s.k. Corsia-flygningar. Definitionen av flygverksamhet behöver utvidgas i förhållande till den nuvarande lagen för att göra bestämmelserna om tillsyn och sanktioner tillämpliga också för flygverksamhet inom Corsia. Ett flertal bestämmelser i regelverket, som från och med den fjärde handelsperioden i huvudsak bör finnas på förordningsnivå, behöver dock även fortsättningsvis endast gälla flygverksamheter i den tidigare betydelsen. I Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ingår Europeiska unionens medlemsstater samt Island, Liechtenstein och Norge. Förklaringen av flygverksamhet bör därför innehålla två typer av verksamheter, dels s.k. EES-flygningar, dels s.k. Corsia-flygningar.

Utsläppsrätt

I utsläppshandelslagen anges att varje utsläppsrätt innebär en rätt att släppa ut ett ton koldioxid eller en koldioxidekvivalent under en fastställd period i enlighet med lagen och föreskrifter som meddelas med stöd av lagen (3 kap. 5 §). Innebörden av bestämmelsen, som ansluter till definitionen av utsläppsrätt i direktivet (artikel 3 a), bör överföras till det nya kapitlet men ges formen av en ordförklaring.

Utsläppsrapport och övervakningsplan

Sedan den tredje handelsperioden har reglerna om övervakning, rapportering och verifiering av utsläpp harmoniserats inom unionen. Under den fjärde handelsperioden, dvs. för utsläpp från och med den 1 januari 2021, gäller kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/2066 om övervakning och rapportering av växthusgasutsläpp. Övervaknings- och rapporteringsförordningen innehåller bestämmelser om att verksamhetsutövare ska övervaka växthusgasutsläpp på grundval av en övervakningsplan som ska ges in till den behöriga myndigheten för godkännande samt lämna in årliga utsläppsrapporter. Såväl övervakningsplanen som utsläppsrapporten fyller en viktig funktion inom utsläppshandelssystemet. I avsnitt 4.9 föreslås att en överträdelse av skyldigheterna i vissa avseenden ska vara förenad med straffansvar, varför det finns ett behov av att förklara termerna i kapitlet. Förklaringarna av termerna bör följa EU-förordningen.

Inaktuella bestämmelser

De projektbaserade mekanismerna i Kyotoprotokollet är inte aktuella för den fjärde handelsperioden. De ordförklaringar som rör Kyotoprotokollet (2 c och 2 g §§) bör därför inte föras över till det nya kapitlet.

4.3 Tillstånd för utsläpp av växthusgaser

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att det ska krävas tillstånd för att släppa ut växthusgaser från en anläggning och vad en ansökan om tillstånd ska innehålla.

Frågor om tillstånd till utsläpp av växthusgaser ska prövas av en tillståndsmyndighet efter ansökan av verksamhetsutövaren.

Bestämmelsen om översyn av tillstånd efter fem år förs inte över till det nya regelverket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att det ska krävas en övervakningsplan för att bedriva flygverksamhet som medför utsläpp av koldioxid.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om att verksamhetsutövaren ska anmäla ändringar som avser verksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om

- skyldighet att övervaka och rapportera utsläpp av växthusgaser, och
- verifiering av uppgifter och ackreditering av kontrollörer.

Skälen för förslaget

Tillstånd

I utsläppshandelslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att det ska krävas tillstånd för utsläpp av växthusgaser (2 kap. 1 §). Genom bemyndigandet möjliggörs ett genomförande av utsläppshandelsdirektivet. De detaljerade bestämmelserna i direktivet om vilka anläggningar som ska omfattas av utsläppshandelssystemet (artikel 4 och bilaga I) har genomförts genom bestämmelser i utsläppshandelsförordningen (17 a §) och bilaga 2 till förordningen. För de anläggningar som omfattas av utsläppshandelssystemet krävs tillstånd för att släppa ut växthusgaser. En allmän förutsättning för att kunna ge tillstånd till utsläpp är bl.a. att nödvändiga miljötillstånd enligt miljöbalken eller äldre miljölagstiftning finns (2 kap. 5 § utsläppshandelslagen). Ett tillstånd till utsläpp av koldioxid ska förenas med villkor om skyldighet för verksamhetsutövaren att övervaka och rapportera utsläppen samt att överlämna utsläppsrätter (2 kap. 7 § utsläppshandelslagen).

I utsläppshandelslagen anges vad en ansökan om tillstånd ska innehålla (2 kap. 4 §). En verksamhetsutövare ska omedelbart anmäla sådana ändringar av anläggningen eller verksamheten som kan påverka utsläppen av de växthusgaser som tillståndet avser. En ny verksamhetsutövare som tagit över driften ska anmäla detta till tillståndsmyndigheten (2 kap. 8 §).

Även enligt den nya regleringen bör regeringen få meddela föreskrifter om tillståndskrav. Bestämmelsen bör innebära att regeringen får meddela föreskrifter om att det ska krävas tillstånd för att släppa ut växthusgaser från en anläggning. Genom bemyndigandet får regeringen meddela föreskrifter om förutsättningarna för ett sådant tillstånd och de närmare villkoren för tillstånd. Bemyndigandet avseende tillståndskravet bör omfatta även vad en ansökan om tillstånd ska innehålla. Även sådana bestämmelser bör placeras på förordningsnivå.

Frågor om tillstånd till utsläpp av växthusgaser bör i likhet med vad som gäller i dag prövas efter ansökan av verksamhetsutövaren av en tillståndsmyndighet. Den myndigheten är för närvarande Naturvårdsverket.

Till skillnad från utsläppshandelslagen bör bestämmelser om anmälningsskyldighet vid förändringar (nuvarande 2 kap. 8 §) finnas på förordningsnivå. Regeringen bör därför få meddela föreskrifter om sådan anmälningsskyldighet. Till skillnad från vad som gäller enligt dagens reglering bör bemyndigandet även omfatta anmälningsskyldighet vid ändringar av flygverksamhet.

Bestämmelsen i utsläppshandelslagen om översyn av tillstånd senast vart femte år efter det att ett tillstånd till utsläpp av växthusgaser har getts (2 kap. 9 a §), bör inte föras över till miljöbalken. Den artikel i utsläppshandelsdirektivet som bestämmelsen genomför har utgått.

Krav på övervakningsplan

Något krav på tillstånd för utsläpp från flygverksamheter finns inte i utsläppshandelsdirektivet. I stället anges att administrerande medlemsstater ska se till att varje luftfartygsoperatör lämnar in en övervakningsplan med åtgärder som ska vidtas för att övervaka och rapportera utsläpp och med uppgifter om tonkilometer för inlämnande av ansökan om tilldelning. Den administrerande medlemsstaten ska se till att dessa planer godkänns av den behöriga myndigheten (artikel 3 g).

Bestämmelserna om flygverksamhet i direktivet har genomförts i svensk rätt genom utsläppshandelslagen (2 kap. 12–15 §§). För att bedriva flygverksamhet krävs inte tillstånd enligt lagen. I stället krävs att verksamheten – dvs. flygningar till eller från en flygplats inom EES – omfattas av en övervakningsplan (2 kap. 13 §). En verksamhet omfattas dock inte av kravet, om verksamheten är undantagen enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Sådana bestämmelser finns i utsläppshandelsförordningen (17 d–g §§). Bestämmelserna innehåller detaljerade kriterier enligt vilka det avgörs om en eller flera flygningar får genomföras utan att omfattas av utsläppshandelssystemet.

Bestämmelserna som gäller flygverksamhet kan behöva ändras med kort tidsutrymme för det nationella genomförandet, t.ex. om kommissionen lägger fram ytterligare lagstiftningsförslag om att ta bort, ändra eller förlänga de undantag som införts före genomförandet av Icaos globala marknadsbaserade åtgärd (Corsia). Regleringen av vilka verksamheter som ska omfattas av utsläppshandelssystemet bör från och med den fjärde handelsperioden genomföras på förordningsnivå i stället för i lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om att det ska krävas en övervakningsplan för att bedriva flygverksamhet.

Övervakning, rapportering och verifiering av utsläpp

Hur utsläppsrapporteringen går till på detaljnivå regleras i huvudsak i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/2066 om övervakning och rapportering av växthusgasutsläpp. Bestämmelser om verifiering finns i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/2067 om verifiering av uppgifter och ackreditering av kontrollörer. I likhet med vad som gäller i dag bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela sådana ytterligare föreskrifter om övervakning, rapportering och verifiering av utsläpp som är nödvändiga för utsläppshandelssystemets funktion.

Övriga bestämmelser

I miljöbalken finns bestämmelser som innebär att för verksamheter som omfattas av tillståndsplikt enligt den nuvarande lagen om handel med utsläppsrätter får det inte beslutas villkor om begränsning av utsläppen eller villkor som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp. Vidare får en verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt den nuvarande lagen släppa ut växthusgaser enligt vad som följer av de tillstånd till utsläpp som getts med stöd av lagen utan hinder av att det med stöd av miljöbalken eller äldre miljölagstiftning har beslutats villkor om begränsning av sådana utsläpp (16 kap. 2 c § och 24 kap. 20 §). Dessa bestämmelser bör justeras så att det inte blir någon skillnad i sak när bestämmelserna om utsläpp av växthusgaser förs över till miljöbalken. En överföring av bestämmelserna om tillståndskrav för utsläpp av växthusgaser till miljöbalken syftar inte till att ändra förutsättningarna för sådana tillstånd.

4.4 Grunder för återkallelse av tillstånd eller omprövning av villkor

Förslag: Tillståndsmyndigheten ska få återkalla ett tillstånd till utsläpp av växthusgaser, om

- de tillstånd som behövs enligt miljöbalken eller äldre miljölagstiftning saknas, eller
- verksamheten inte kräver tillstånd till utsläpp av växthusgaser.

Om det behövs för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet ska tillståndsmyndigheten kunna ändra eller upphäva villkor i ett sådant tillstånd.

Bedömning: Övriga grunder för återkallelse av tillstånd enligt utsläppshandelslagen motsvaras av miljöbalkens nuvarande bestämmelser om återkallelse av tillstånd. Återkallelse kan därför ske om

- tillståndet ersätts med ett nytt tillstånd,
- ett tillståndsvillkor inte har följts och avvikelserna inte är av ringa betydelse, eller
- det behövs för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet.

Skälen för förslaget och bedömningen: I miljöbalken finns en bestämmelse om återkallelse av sådana tillstånd som har meddelats enligt balken eller enligt föreskrifter med stöd av balken (24 kap. 3 §). Bestämmelsen blir tillämplig för tillstånd till utsläpp av växthusgaser eftersom bestämmelser om sådana tillstånd förs in i miljöbalken.

I utsläppshandelslagen anges att tillståndsmyndigheten får återkalla ett tillstånd om ett tillståndsvillkor inte följts eller verksamhetsutövaren på annat sätt åsidosatt kravet på rapportering eller överlämnande av utsläppsrätter (2 kap. 10 §). Andra grunder för återkallelse är enligt bestämmelsen att de tillstånd som krävs enligt miljöbalken eller äldre miljölagstiftning saknas, att tillståndet ersätts med ett nytt tillstånd eller att verksamheten inte kräver tillstånd till utsläpp av växthusgaser. Bestämmelsen motsvaras delvis av miljöbalkens grunder för återkallelse av tillstånd (24 kap. 3 §). Grund för återkallelse enligt balken är att tillståndet eller villkor som gäller för verksamheten inte har följts och avvikelsen inte är av ringa betydelse (24 kap. 3 § 2), att ett nytt tillstånd ersätter ett tidigare tillstånd (24 kap. 3 § 6) eller att det behövs för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet (24 kap. 3 § 7). Bestämmelsen i miljöbalken bör förtydligas i enlighet med bestämmelsen i utsläppshandelslagen så att ett tillstånd som avser utsläpp av växthusgaser helt eller delvis får återkallas om de tillstånd som behövs enligt miljöbalken eller äldre miljölagstiftning saknas eller verksamheten inte kräver tillstånd enligt 12 kap. Den grund för återkallande enligt utsläppshandelslagen som består i att verksamhetsutövaren i annat fall allvarligt har åsidosatt vad som är föreskrivet om rapportering eller överlämnande av utsläppsrätter bör kunna tas bort, eftersom den aktuella situationen kommer att omfattas av villkor i tillståndet. Ett tillstånd får enligt balkens bestämmelser återkallas om ett villkor inte har följts och avvikelsen inte är av ringa betydelse. Den formuleringen kan, åtminstone i teorin, innebära att det kan bli lättare än tidigare att återkalla ett tillstånd. Det är dock rimligt att samma förutsättningar gäller för all verksamhet enligt miljöbalken.

Tillståndsmyndigheten har enligt utsläppshandelslagen också befogenhet att i vissa fall återkalla ett tillstånd eller ändra eller upphäva ett villkor i enlighet med artikel 24.1 i utsläppshandelsdirektivet (2 kap. 11 §). Syftet med bestämmelsen är att tillståndsmyndigheten ska kunna återkalla ett tillstånd, eller ändra eller upphäva villkoren i ett tillstånd, för det fall utsläppshandelssystemet kommer att omfatta flera växthusgaser och verksamhetsutövaren i förekommande fall saknar tillstånd till utsläpp av andra växthusgaser än koldioxid (se prop. 2004/05:18). Eftersom bestämmelsen i utsläppshandelslagen om översyn av tillstånd senast vart femte år efter tillståndsgivningen (2 kap. 9 a §) inte förs över till det nya regelverket (se avsnitt 4.4) bör tillståndsmyndigheten kunna återkalla tillstånd och ompröva villkor, om det behövs för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet. Enligt miljöbalken får tillståndsmyndigheten helt eller delvis återkalla ett tillstånd om det behövs för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet (jfr. 24 kap. 3 § 7). Det bör dock anges i balken att tillståndsmyndigheten i fråga om verksamhet som omfattas av 12 kap. även ska kunna ändra eller upphäva villkor om det behövs till följd av EU-medlemskapet.

4.5 Utsläppsrätter

Förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om att utsläpp av växthusgaser från anläggningar med stöd av ett tillstånd eller från flygverksamhet med stöd av en övervakningsplan ska täckas av utsläppsrätter.

Utsläppsrätter ska få tilldelas en verksamhetsutövare som

- har tillstånd till utsläpp av växthusgaser för en anläggning som omfattas av tillståndet, eller
- driver sådan flygverksamhet som avses i 12 kap. 4 § 1, för den verksamhet som omfattas av en övervakningsplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om tilldelning av utsläppsrätter.

Verksamhetsutövaren för en anläggning eller för en sådan EES-flygning som omfattas av en övervakningsplan, ska överlämna det antal utsläppsrätter som motsvarar de sammanlagda utsläppen från verksamheten.

Regeringen ska få meddela

- föreskrifter om utfärdande och återlämnande och överlämnande av utsläppsrätter,
- föreskrifter om undantag från skyldigheten att överlämna utsläppsrätter, och
- ytterligare föreskrifter om skyldigheten att överlämna utsläppsrätter.

Bestämmelsen om att en verksamhetsutövare vid överlämnandet inte får tillgodoräkna sig utsläppsrätter som har utfärdats för en flygverksamhet förs inte över till det nya regelverket.

En utsläppsrätt ska få överlåtas till fysiska och juridiska personer i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt i ett tredje land där sådana utsläppsrätter har erkänts i enlighet med artikel 25 i utsläppshandelsdirektivet.

Skälen för förslaget

Täckningskravet

Enligt utsläppshandelsdirektivet ska medlemsstaterna se till att verksamhetsutövare senast den 30 april varje år överlämnar det antal utsläppsrätter som motsvarar de sammanlagda utsläppen från anläggningen eller flygverksamheten under det föregående kalenderåret (artikel 12.2a och 12.3). Kravet har i svensk rätt genomförts genom utsläppshandelslagen (2 kap. 16 §). Förutom ett tillstånd till utsläpp av växthusgaser eller en godkänd övervakningsplan krävs således även utsläppsrätter som täcker de gjorda utsläppen.

I enlighet med den bedömning som görs i avsnitt 4.3 bör den nya regleringen innehålla ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att utsläpp av växthusgaser från anläggningar med stöd av ett tillstånd eller från flygverksamhet med stöd av en övervakningsplan ska täckas av utsläppsrätter. Föreskrifter om det s.k. täckningskravet bör placeras på förordningsnivå.

Tilldelning

Utsläppshandelsdirektivet innehåller regler om hur gratis tilldelning av utsläppsrätter för anläggningar ska ske mellan 2021 och 2030 (artikel 10 a). För handelsperioden som börjar 2021 gäller den s.k. tilldelningsförordningen, kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/331.

För flygsektorn sker gratis tilldelning av utsläppsrätter utifrån tonkilometer, dvs. antal ton som transporteras, multiplicerat med transportsträckan i kilometer (artikel 3e i utsläppshandelsdirektivet). Tonkilometer är ett mått på hur effektivt luftfartygsoperatören transporterar gods eller passagerare under en flygning.

Bestämmelser om tilldelning finns i utsläppshandelslagen. Den som avser att driva en tillståndspliktig verksamhet eller flygverksamhet under en handelsperiod får ansöka om tilldelning av utsläppsrätter för den perioden (3 kap. 1 §). En verksamhetsutövare som har tillstånd och som har ansökt om tilldelning får tilldelas överlåtbara utsläppsrätter för den eller de anläggningar som tillståndet avser (3 kap. 4 §). Den som driver flygverksamhet får tilldelas överlåtbara utsläppsrätter för den verksamhet som omfattas av en godkänd övervakningsplan (3 kap. 4 a §). De ytterligare bestämmelser om tilldelning som behövs finns i utsläppshandelsförordningen och har meddelats med stöd av ett bemyndigande i lagen (3 kap. 6 §).

För handelsperioden som börjar 2021 saknas det i huvudsak behov av nationell reglering om tilldelning för anläggningar. De nationella föreskrifter om tilldelning som kommer att behövas för handelsperioden är bestämmelser om utpekande av en myndighet som prövar frågor om tilldelning av utsläppsrätter och vissa uppgifter som åligger tilldelningsmyndigheten. När det gäller flygsektorn saknas harmoniserade regler för gratis tilldelning. I utsläppshandelsdirektivet föreskrivs att en översyn av direktivets tillämpningsområde för flyg ska göras när det finns mer säkerhet om innehållet i Icaos marknadsbaserade åtgärd, Corsia (artikel 28b). De senaste tilldelningsbesluten avseende flygsektorn meddelades av Naturvårdsverket 2018 och omfattar perioden 2017–2023. Några nya beslut om tilldelning kommer inte att meddelas innan översynen av direktivets tillämpningsområde för flyg är gjord. Först därefter kommer det finnas behov av detaljerade regler för tilldelning till flygverksamheter. När det gäller utfärdande av utsläppsrätter finns det däremot behov av regler från handelsperiodens början, se nedan.

Bestämmelser om vilka som får tilldelas utsläppsrätter (motsvarande 3 kap. 4 och 4 a §§ utsläppshandelslagen) bör placeras på lagnivå. Regler om tilldelning bör i övrigt meddelas på förordningsnivå, dvs. regeringen bör få meddela ytterligare föreskrifter om tilldelning av utsläppsrätter.

Utfärdande, återlämnande och överlämnande av utsläppsrätter

En utsläppsrätt är enligt utsläppshandelslagen giltig enbart under den handelsperiod för vilken den är utfärdad (4 kap. 2 §). Den artikel i utsläppshandelsdirektivet som bestämmelsen har sin grund i har ändrats genom ändringsdirektivet (artikel 13). Utsläppsrätter som utfärdas från och med den 1 januari 2021 ska innehålla uppgifter som visar under vilken tioårsperiod de utfärdades, och vara giltiga för obestämd tid för utsläpp som sker från och med år 2021. Bestämmelser om utsläppsrätternas giltig-

het bör meddelas på förordningsnivå med stöd av bemyndigandet om överlämnande av utsläppsrätter.

I utsläppshandelsdirektivet finns bestämmelser om när utfärdande av utsläppsrätter ska ske (artiklarna 3e.5 och 11.2). Bestämmelserna genomförs i utsläppshandelslagen. Utsläppsrätter som tilldelats för flygverksamhet eller befintliga anläggningar ska för varje år i handelsperioden utfärdas senast den 28 februari det år som tilldelningen avser (4 kap. 3 § första stycket). Utsläppsrätter som tilldelats för anläggningar hos nya deltagare ska utfärdas den 28 februari varje år med start det kalenderåret som anläggningen tagits i drift (4 kap. 3 § andra stycket).

Enligt utsläppshandelslagen ska en verksamhetsutövare som tilldelats för många utsläppsrätter på grund av underlåtelse att informera i föreskriven omfattning återlämna de utsläppsrätter som inte skulle ha lämnats (4 kap. 4 §). Bestämmelsen infördes – tillsammans med bestämmelser om en förseningsavgift (8 kap. 5 b §) – för att förstärka utsläppshandelssystemets effektivitet (se prop. 2014/15:70 s. 32 f.).

De bestämmelser i utsläppshandelslagen som redovisas ovan är av det slaget att de inte måste meddelas i lag. I enlighet med den bedömning som görs i avsnitt 4.1 bör bestämmelserna beslutas av regeringen i förordning. Regeringen bör därför få meddela föreskrifter om utfärdande och återlämnande av utsläppsrätter. Bemyndigandet om återlämnande av utsläppsrätter bör också omfatta flygverksamhet.

I utsläppshandelsdirektivet finns bestämmelser om överlämnande av utsläppsrätter (artikel 12.2a och 12.3). Bestämmelserna genomförs i utsläppshandelslagen. Senast den 30 april varje år ska verksamhetsutövarna överlämna utsläppsrätter motsvarande utsläppen under föregående år (6 kap. 1–1 b §§). Den nya regleringen bör endast föreskriva den grundläggande skyldigheten att överlämna utsläppsrätter och i övrigt lämna bemyndiganden till regeringen. Bestämmelserna på lagnivå bör kompletteras med mer detaljerade föreskrifter om skyldigheten att överlämna utsläppsrätter och om undantag från denna skyldighet.

Den begränsning som finns i nuvarande lag (6 kap. 1 a §) om att en verksamhetsutövare inte får tillgodoräkna sig utsläppsrätter som har utfärdats för en flygverksamhet vid överlämnande av utsläppsrätter som avser en anläggning gäller inte under den fjärde handelsperioden. Bestämmelsen bör därför utgå.

Förfogande

Enligt utsläppshandelsdirektivet ska medlemsstaterna se till att utsläppsrätter kan överlåtas på visst sätt (artikel 12.1). Bestämmelsen genomförs i utsläppshandelslagen. En utsläppsrätt är överlåtbar till fysiska och juridiska personer, om inte annat följer av lagen eller av direktivet (3 kap. 5 § andra stycket). Bestämmelsen är av det slag att den bör placeras på lagnivå även i det nya regelverket. Eftersom den nya regleringen inte innehåller några regler om utsläppsrätter som inte kan överlåtas, bör bestämmelsen ges en annan utformning än i utsläppshandelslagen. En utsläppsrätt bör få överlåtas till fysiska och juridiska personer i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt i ett tredje land där sådana utsläppsrätter har erkänts i enlighet med artikel 25 i utsläppshandelsdirektivet.

4.6 Registerföring

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om förfarandet för att ansöka om registrering eller att öppna konto i unionsregistret.

- Regeringen ska få meddela föreskrifter om
 - rättelse av uppgifter i unionsregistret, och
 - avstängning av tillträdesrätt till konto i unionsregistret.

Bestämmelserna i utsläppshandelslagen om ersättning till den som drabbas av skada till följd av ett fel som rättas förs över till miljöbalken.

En kontoinnehavare ska, med de begränsningar som framgår av kontot, anses ha rätt att förfoga över de utsläppsrätter som finns registrerade på innehavarens konto.

Skälen för förslaget

Kontoföring i unionsregistret

Sedan den 1 januari 2012 hålls utsläppsrätter i ett gemensamt register för EU som kallas för unionsregistret. Registret regleras genom den s.k. registerförordningen, kommissionens förordning (EU) nr 389/2013.

Unionsregistret är i praktiken en elektronisk plattform för att hantera uppgifter om upprättande av konton, utfärdande av tilldelade utsläppsrätter, innehav och överlåtelse (köp och försäljning) av utsläppsrätter och kyotoenheter, överlämnande av utsläppsrätter samt borttagande av utsläppsrätter och annullering av kyotoenheter m.m. Kyotoenheter är ett samlingsnamn för de enheter som tilldelas i enlighet med Kyotoprotokollet.

De centrala svenska bestämmelserna om kontoföring i unionsregistret finns i 4 kap. utsläppshandelslagen. Enligt bestämmelserna är den myndighet som regeringen bestämmer (kontoföringsmyndigheten) administrativt ansvarig för de svenska nationella konton som staten är kontohavare för, depåkonton för verksamhetsutövare, depåkonton för luftfartygsoperatörer, persondepåkonton, handelskonton, externa handelsplattformskonton, kontrollörskonton och mottagarkonton för auktionerade utsläppsrätter (1 §). I 4 kap. finns även bestämmelser om krav på ansökningar för att öppna ett konto (5–9 §§), förfogande över utsläppsrätter på kontot (14 §), hantering av personuppgifter (15 och 16 §§), lämnande av kontobesked (18 §), rättelse av uppgifter (19 §), samt om rätt för kontoföringsmyndigheten att ta ut avgifter (20 och 20 a §).

Sedan registerförordningen trädde i kraft har ändringar i förordningen gjorts som innebär att de svenska bestämmelserna behöver ändras i vissa avseenden, bl.a. behöver artikelhänvisningar uppdateras och uppräkningsen av kontotyper justeras. I stora delar följer den nationella administratörens (kontoföringsmyndighetens) uppgifter direkt av registerförordningen.

De svenska regler som ansluter till registerförordningen bör i huvudsak placeras på förordningsnivå. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om förfarandet för att ansöka om registrering eller att öppna konto i unionsregistret samt rättelse av uppgifter. Som framgår i avsnitt 4.7 kan föreskrifter om avgifter för kontoverksamheten meddelas med stöd av ett bemyndigande i miljöbalken (27 kap. 2 §).

Bestämmelser om att den som drabbas av skada till följd av ett fel som rättas har rätt till ersättning av staten, om rättelsen avser en felregistrering som gjorts av kontoföringsmyndigheten (8 kap. 10 § utsläppshandelslagen), bör även i fortsättningen placeras på lagnivå.

Rättsverkan av en registrering

Enligt utsläppshandelslagen ska en kontoinnehavare anses ha rätt att förfoga över de utsläppsätter som finns registrerade på innehavarens konto, med de begränsningar som framgår av registreringar på kontot (4 kap. 14 §). Bestämmelsen är en presumptionsregel och innebär att rättsverkningarna som följer av registrering av utsläppsätter är desamma som för registrering av finansiella instrument enligt lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument (se prop. 2004/05:18 s. 58 f.). Presumtionen om förfoganderätten för kontohavaren gäller inte om registreringar på kontot säger något annat. Enligt förarbetena kan en registrering om kontohavarens konkurs, utmätning, kvarstad eller betalningssäkring avseende en utsläppsätt vara sådan information, som visar att kontohavare inte har rätt att förfoga över utsläppsätterna på kontot (prop. 2004/05:18 s. 98).

Bestämmelsen bör föras över till den nya regleringen i miljöbalken. Mot bakgrund av vilken information som finns i unionsregistret behöver undantaget från presumptionsregeln dock ges en annan utformning. Det är inte möjligt att i unionsregistret föra anteckningar om kontohavarens konkurs, utmätning, kvarstad eller betalningssäkring avseende en utsläppsätt. Av det skälet bör det nuvarande bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om sådana anteckningar (4 kap. 11 §) inte heller föras över till den nya regleringen. Av registerförordningen framgår att den nationella administratören får stänga av tillträdesrätten för behöriga ombud till en kontoinnehavares konton om administratören får information om att kontoinnehavaren genomgår ett insolvensförfarande (artikel 30.5) eller på grundval av och i enlighet med bestämmelser i nationell lagstiftning som tjänar ett legitimt syfte (artikel 30.3 b). Av informationen på kontot framgår om tillträdesrätten till kontot har stängts av. Regeringen bör därför få meddela föreskrifter om sådan avstängning av tillträdesrätten till konto i unionsregistret som avses i registerförordningen. Det bör framgå på förordningsnivå att kontoföringsmyndigheten ska besluta om avstängning av tillträdesrätten om den har underrättats om beslut om att någon som finns registrerad i unionsregistret har försatts i konkurs eller att en utsläppsätt har utmätts, belagts med kvarstad eller betalningssäkrats. Förslag till nödvändiga följdändringar i utsköningsbalken har presenterats i den tidigare remitterade promemorian.

Information om avstängning av tillträdesrätten kan vara sådan information som visar att kontohavare inte har rätt att förfoga över utsläppsätterna på kontot och som därmed bryter presumtionen.

4.7 Tillsyn och avgifter

Förslag:

En bestämmelse om vitesförbud införs i miljöbalken, som innebär att den som misstänks för brott inte får föreläggas att vid vite medverka i utredning som har samband med brottsmisstanken.

Bedömning: Miljöbalkens bestämmelser om tillsyn och avgifter kan tillämpas i fråga om utsläpp av växthusgaser utan någon ytterligare anpassning på lagnivå.

Skälen för förslaget och bedömningen

Bestämmelser om tillsyn

Bestämmelser om tillsyn finns i 26 kap. miljöbalken. Regeringen bestämmer vilken myndighet som är tillsynsmyndighet (26 kap. 3 § första stycket). Tillsynsmyndigheten får förelägga en verksamhetsutövare vars verksamhet regleras i balken att lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen (26 kap. 21 §). Tillsynsmyndigheten får även meddela de förelägganden och förbud som behövs för att balken samt föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas (26 kap. 9 §). Förelägganden och förbud får förenas med vite (26 kap. 14 §). I 28 kap. miljöbalken finns bestämmelser om myndigheters rätt till tillträde till bl.a. anläggningar och transportmedel för att utföra undersökningar och andra åtgärder (28 kap. 1 §). Dessa bestämmelser motsvarar de bestämmelser om tillsyn som finns i utsläppshandelslagen. Bestämmelserna om utsläpp av växthusgaser bedöms därför kunna införas i miljöbalken utan några ändringar av balkens tillsynsbestämmelser. En anpassning behöver dock ske på förordningsnivå. Naturvårdsverket bör pekas ut som ansvarig tillsynsmyndighet enligt miljötillsynsförordningen (2011:13).

I miljöbalken finns det också en bestämmelse om att tillsynsmyndigheten ska anmäla misstankar om brott till Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten (26 kap. 2 § första stycket). Bestämmelsen blir tillämplig även i förhållande till misstänkta överträdelse av regleringen om utsläpp av växthusgaser.

Vitesförbud – rätten att inte belasta sig själv

I utsläppshandelslagen finns en bestämmelse om att den som är misstänkt för ett brott inte får föreläggas vid vite att medverka i utredning av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser (7 kap. 5 §). Någon motsvarande bestämmelse finns inte i miljöbalken. Frågan är om bestämmelsen bör föras över till miljöbalken. I så fall bör den omfatta alla utredningar enligt miljöbalken, dvs. inte enbart på utsläppsområdet.

Vitesförbudet i utsläppshandelslagen har införts med hänvisning till allmänna rättssäkerhetsskäl och den rätt att inte belasta sig själv som gäller enligt den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, nedan Europakonventionen (se prop. 2003/04:132 s. 47).

Europadomstolen har härlett en rätt att inte belasta sig själv – eller rätten att förhålla sig passiv – från rätten till en rättvis rättegång, eller närmare bestämt rätten att betraktas som oskyldig till dess skuld lagligen fastställs

(artikel 6.2 i Europakonventionen, se bl.a. *Saunders mot Förenade kungariket* den 17 december 1996). Rätten att inte belasta sig själv aktualiseras när det är fråga om ett straffrättsligt förfarande. Även förfaranden som kan resultera i sanktionsavgifter betraktas ofta som straffrättsliga. Rätten att inte belasta sig själv kan anses ha åsidosatts om någon tvingas att lämna uppgifter som skulle kunna visa att den som lämnat uppgifterna gjort sig skyldig till brott eller en överträdelse som kan föranleda en administrativ sanktion. Det är mot den bakgrunden som det i vissa lagar har införts vitesförbud som det i utsläppshandelslagen (se t.ex. 44 kap. 3 § skatteförfarandelagen [2011:1244], 7 kap. 6 § tullagen [2016:523] och 26 kap. 27 § skollagen [2010:800]). Bestämmelserna omfattar ibland även s.k. administrativa sanktioner (se t.ex. 44 kap. 3 § skatteförfarandelagen som omfattar bl.a. skattetillägg).

I senare praxis har Europadomstolen uttalat att räckvidden av det skydd som rätten ger avgörs mot bakgrund av en helhetsbedömning där hänsyn ska tas till flera omständigheter. Det rör sig om karaktären och graden av det tvång som använts för att få fram information, tyngden av det allmänna intresset av att utreda och beivra överträdelsen i fråga samt relevanta rättssäkerhetsgarantier i förfarandet. Även när rätten att inte belasta sig själv är relevant i en viss situation kan ändå tillämpningen av de olika faktorerna och hur den framtvungade bevisningen används i ett straffrättsligt förfarande leda till slutsatsen att kärnan i rättigheten inte har kränkts (se t.ex. *Jalloh mot Tyskland* den 11 juli 2006). Det innebär att omfattningen av den enskildes skydd kan variera mellan olika områden och omständigheterna i det enskilda fallet. I *O'Halloran och Francis mot Förenade kungariket* (den 29 juni 2007) befanns det rimligt att bilägare, i trafiksäkerhetens intresse ålades en skyldighet att upplysa om förarens identitet vid särskilda tillfällen även om detta innebar att bilägaren själv kunde åtalas för fortkörning. Domstolen uttalade bl.a. att rätten till en rättvis rättegång visserligen är ovillkorlig, men bedömningen av vad som utgör en rättvis rättegång måste vara beroende av omständigheterna i det enskilda fallet. Domstolen påpekade också att den som valt att äga eller köra en bil kan anses ha accepterat visst ansvar och vissa skyldigheter som en del av regelverket för motorfordon (jfr även Högsta domstolens avgörande den 12 juni 2018 i mål nr B 4918-17).

I miljöbalken finns det inte någon bestämmelse som begränsar rätten för tillsynsmyndigheterna att använda sig av sanktionerade förelägganden. I rättsfallet MÖD 2004:64 bedömde miljööverdomstolen att ett föreläggande inte kunde anses innefatta ett sådant framtvingande av uppgifter som skulle medföra att det strider mot rätten att förhålla sig passiv enligt artikel 6 i Europakonventionen, eftersom det inte hade förenats med vite. Domstolen konstaterade att miljörätten är ett rättsområde inom vilket den enskildes uppgiftsskyldighet och egenkontroll är viktiga förutsättningar för att systemet ska fungera och att avsteg från skyldigheten att medverka i utredningar således endast undantagsvis bör komma ifråga och då endast i den mån detta är betingat av de hänsyn som måste tas till kraven på en rättssäker process i brottmål. Domstolen jämförde med skatteområdet och menade att avsteg från skyldigheten att medverka i utredningar bör inskränka sig till en begränsning av tillsynsmyndigheternas möjligheter att under vissa förutsättningar använda sig av sanktionerade förelägganden.

Frågan om det bör införas ett vitesförbud i miljöbalken har berörts i flera utredningar. I vissa fall har det förespråkats att frågan ska lösas generellt för förvaltningsrätten (SOU 2004:37, s. 302) och i andra fall har det konstaterats att det inte behövs någon reglering eftersom myndigheterna leds in i ett förhållningssätt som innebär att Europakonventionens krav tillgodoses (SOU 2017:17, s. 131). På senare tid har miljötillsynsutredningen behandlat frågan och ställt sig tveksam till om ett vitesförbud är lämpligt på miljöområdet (SOU 2017:63 s. 331–335). I stället förordar utredningen att det införs bestämmelser på förordningsnivå om att tillsynsmyndigheten ska underrätta den mot vilken ett föreliggande riktats att det kan finnas en rätt att inte svara på frågor eller ge in begärda uppgifter. Det skulle då röra sig om ett område där tillsynsmyndigheten, trots att det uppstått en misstanke om brott, behöver kunna förelägga en verksamhetsutövare vid äventyr av vite att inkomma med vissa uppgifter, och där ett vitesförbud skulle ha inträtt på andra områden men där tillsynsmyndigheten med stöd av Europadomstolens praxis bedömer att det finns ett utrymme att begära in uppgifterna. Sedan betänkandet överlämnades har dock regeringen uttalat att det finns en tydlig princip i svensk rätt om att myndigheter inte ska använda sig av sanktionerade förelägganden i fall då det finns en befogad anledning att anta att den som föreläggandet riktar sig till har begått ett brott (prop. 2017/18:58 s. 17). Regeringen hänvisar också till det ovan nämnda rättsfallet från Miljööverdomstolen och bedömer att den svenska rättsordningen har anpassat sig till Europadomstolens domar på området. Bedömningen gjordes i samband med genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2016/343/EU om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegången i straffrättsliga förfaranden (oskuldspresumtionsdirektivet). Direktivet innehåller en bestämmelse om den misstänktes rätt att tiga och att inte behöva vittna mot sig själv (artikel 7). Enligt skälen i direktivet innebär rätten att de behöriga myndigheterna inte bör tvinga misstänkta eller tilltalade att lämna information om dessa personer inte önskar göra detta. För att avgöra huruvida rätten att tiga eller rätten att inte vittna mot sig själv har kränkts bör Europadomstolens tolkning av rätten till en rättvis rättegång i enlighet med Europakonventionen beaktas (skäl 27).

Även om tillsynsmyndigheterna har anpassat sig till Europakonventionen finns det skäl att införa ett uttryckligt vitesförbud för den situationen att någon är misstänkt för brott, dvs. på samma sätt som i utsläppshandelslagen (7 kap. 5 §).

Som nämns ovan ska en tillsynsmyndighet anmäla överträdelse av bestämmelser i balken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken till Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten, om det finns misstanke om brott (26 kap. 2 §). Eftersom det inte är tillsynsmyndigheten som bedriver en brottsutredning bör det i många fall inte bli aktuellt för tillsynsmyndigheten att förelägga om uppgiftslämnande när det finns en misstanke om brott. Tillsynsmyndigheten kan dock behöva utreda förhållandena på en plats för att kunna ingripa mot en pågående miljöstörning genom förelägganden eller förbud. Ett föreläggande att lämna uppgifter bör då inte förenas med vite, alternativt bör föreläggandet begränsas så att det inte riskerar omfatta uppgifter som innebär att den enskilde lämnar uppgifter som kan ligga till grund för anklagelsen om brott.

Avgifter för myndigheters verksamhet

Bestämmelser om avgifter finns i 27 kap. miljöbalken. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgift för myndighets kostnad för prövning och tillsyn enligt balken, föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt för prövning och tillsyn med anledning av EU-förordningar inom balkens område (27 kap. 1 §). Vidare finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter om skyldighet att ersätta en myndighets kostnader (27 kap. 2 §). Nödvändiga föreskrifter om avgifter för en myndighets prövning, kontoföring och tillsyn i enlighet med 12 kap. bedöms kunna meddelas med stöd av 27 kap.

Det finns enligt utsläppshandelsförordningen i dag inte någon möjlighet att ta ut avgifter för prövning. Någon ändring av avgiftssystemet avses inte ske i sak. Det finns dock förutsättningar för att införa sådana bestämmelser om ytterligare utredning skulle visa att det är lämpligt.

4.8 Straffbestämmelser

Förslag: Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot föreskrifter som regeringen har meddelat om krav på tillstånd för utsläpp av växthusgaser eller krav på övervakningsplan ska kunna dömas för otillåten miljöverksamhet till böter eller fängelse i högst två år.

Bestämmelsen om att den som med uppsåt eller av oaktsamhet lämnar en oriktig uppgift som från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets prövning eller tillsyn ska även omfatta lämnande av en vilseledande uppgift.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet i en utsläppsrapport lämnar en oriktig eller vilseledande uppgift eller bryter mot en anmälnings-skyldighet enligt föreskrifter som regeringen har meddelat ska kunna dömas för försvårande av miljökontroll till böter eller fängelse i högst två år. Om gärningarna är att anse som ringa ska inte dömas till ansvar.

En justering görs i miljöbalken i fråga om när ett vitesföreläggande innebär hinder för ansvar för en gärning som omfattas av föreläggandet. Den avgörande tidpunkten för när sådant hinder uppkommer ska vara när det inleds en domstolsprocess angående frågan om utdömande av vite.

Bedömning: Miljöbalkens straffbestämmelser kan tillämpas när det gäller lämnande av oriktiga uppgifter i en ansökan om tillstånd eller i en ansökan om tilldelning av utsläppsrätter om det skulle kunna föranleda att ett för stort antal utsläppsrätter tilldelas.

Skälen för förslaget och bedömningen: I 29 kap. miljöbalken finns bestämmelser om straff för överträdelse av vissa bestämmelser i balken, föreskrifter som har meddelats med stöd av balken eller EU-förordningar som omfattas av balkens tillämpningsområde. Bestämmelserna behöver kompletteras så att de omfattar de brott som regleras i utsläppshandelslagen.

För närvarande har de olika straffbuden i utsläppshandelslagen en straffskala som avviker från motsvarande gärningar enligt miljöbalken. Det finns skäl att se över de ställningstaganden som ligger till grund för den

bedömningen. Tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet som bedrivs utan att tillstånd beviljats eller att anmälan har gjorts bestraffas enligt miljöbalken med böter eller fängelse i högst två år (29 kap. 4 §). Den som lämnar en oriktig uppgift som från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets prövning eller tillsyn, döms för försvårande av miljökontroll till böter eller fängelse i högst två år, om uppgiften finns i en ansökan, anmälan eller annan handling som ska ges in till eller visas upp för en myndighet (29 kap. 5 §). Dessa straffbestämmelser i miljöbalken har tydliga likheter med bestämmelserna i utsläppshandelslagen (8 kap. 1 § första stycket 1–5). Tillämpningsområdet för bestämmelserna i miljöbalken är visserligen bredare än för motsvarande bestämmelser i utsläppshandelslagen, men såväl bestämmelserna i miljöbalken som i utsläppshandelsregelverket har snarlika skyddsvärda intressen. Allvaret i brott som hotar miljön måste komma till uttryck i brottens straffskalor (jfr prop. 2004/05:18 s. 67). Behovet av att begränsa växthusgasutsläppen och ytterst förhindra farliga störningar i klimatsystemet har uppmärksamats i högre grad på senare år. Det finns anledning att se lika allvarligt på de gärningar som straffbeläggs i utsläppshandelslagen som på motsvarande gärningar i miljöbalken.

Att driva en verksamhet som medför utsläpp av växthusgaser utan stöd av ett tillstånd, eller flygverksamhet utan att ha en godkänd övervakningsplan (8 kap. 1 § 1 utsläppshandelslagen), bör jämföras med otillåten miljöverksamhet (29 kap. 4 § miljöbalken). Den straffbestämmelsen bör därför kompletteras med dessa brott.

Att lämna oriktig eller vilseledande uppgift i en ansökan om tillstånd som skulle kunna föranleda att tillstånd ges på felaktiga grunder (8 kap. 1 § 2 utsläppshandelslagen) bör jämföras med försvårande av miljökontroll (29 kap. 5 § miljöbalken). För försvårande av miljökontroll döms den som lämnar en oriktig uppgift som från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets prövning eller tillsyn, om uppgiften finns i en ansökan, anmälan eller annan handling som ska ges in till eller visas upp för en myndighet enligt en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av balken (29 kap. 5 § 1 b). Om bestämmelserna om utsläpp av växthusgaser överförs till miljöbalken kommer straffbestämmelsen kunna tillämpas när det gäller oriktiga uppgifter i en ansökan om tillstånd. Bestämmelsen bör dock moderniseras så att den, förutom oriktiga uppgifter, även omfattar vilseledande uppgifter. Den nu nämnda bestämmelsen bör även kunna omfatta det som i utsläppshandelslagen beskrivs som att lämna en oriktig eller uppenbart vilseledande uppgift i en ansökan om tilldelning av utsläppsrätter om det skulle kunna föranleda att ett för stort antal utsläppsrätter tilldelas (8 kap. 1 § 5 utsläppshandelslagen). Om det finns en risk för att de oriktiga eller vilseledande uppgifterna vid prövningen leder till att ett för stort antal utsläppsrätter tilldelas bör uppgifterna anses ha betydelse för en myndighets prövning från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt.

Även att lämna en oriktig eller vilseledande uppgift i en utsläppsrapport (8 kap. 1 § 3 utsläppshandelslagen) bör jämföras med försvårande av miljökontroll. Detsamma bör gälla underlåtenhet att göra en anmälan i de fall anmälningskyldighet föreligger (8 kap. 1 § 4 utsläppshandelslagen). Straffbestämmelsen i miljöbalken bör därför kompletteras med dessa brott.

Enligt miljöbalken döms inte till ansvar i vissa fall om en gärning är att anse som ringa (29 kap. 11 §). Bestämmelsen omfattar endast vissa av straffbestämmelserna i miljöbalken. I utsläppshandelslagen finns en bestämmelse om att ringa fall inte ska leda till ansvar (8 kap. 1 § andra stycket). Om straffbestämmelserna förs över till miljöbalken bör de behandlas som andra jämförbara brott när det gäller frågan om ringa fall inte ska leda till ansvar. Ansvarsfrihet för ringa brott finns inte när det gäller otillåten miljöverksamhet som består i att påbörja eller bedriva en verksamhet utan tillstånd eller godkännande enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av angivna bestämmelser i miljöbalken (29 kap. 4 § första stycket 1 jämfört med 29 kap. 11 § första stycket). Att driva en verksamhet som medför utsläpp av växthusgaser utan stöd av ett tillstånd, eller flygverksamhet utan att ha en godkänd övervakningsplan bör behandlas på samma sätt. De nya brotten i straffbestämmelsen om försvårande av miljökontroll (29 kap. 5 §) bör dock omfattas av bestämmelsen om ansvarsfrihet för ringa brott.

Enligt miljöbalken får egendom förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt och egendomen utgör utbyte av vissa uppräknade brott (29 kap. 12 §). Om straffbestämmelserna i miljöbalken ändras enligt ovan kommer även utbyte av de nya brotten att kunna förverkas.

Enligt miljöbalken döms inte till ansvar för en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande som har överträtts (29 kap. 11 § tredje stycket). En motsvarande bestämmelse finns i utsläppshandelslagen (3 §). Sedan Högsta domstolens beslut i rättsfallet NJA 2013 s. 502 får det anses klart att det inte är överträdelsen av vitesföreläggandet som utgör hinder mot en annan typ av ingripande. Den avgörande tidpunkten för när sådant hinder uppkommer bör i stället anses vara när det inleds en domstolsprocess angående frågan om utdömande av vite. Bestämmelsen i miljöbalken bör därför justeras.

4.9 Miljösanktionsavgifter

Förslag: Miljösanktionsavgifter ska tas ut av den verksamhetsutövare som inte har

- överlämnat tillräckligt många utsläppsrätter,
- lämnat in en utsläppsrapport i tid, eller
- lämnat in annan information enligt tillämpliga EU-förordningar i tid.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om att bestämmelserna i miljöbalken om grunderna för beräkning av avgiftens storlek och när tillsynsmyndigheten kan avstå från att ta ut en miljösanktionsavgift inte ska omfatta överträdelser av föreskrifter som meddelas med stöd av det nya kapitlet om utsläpp av växthusgaser.

Skälen för förslaget: I avsnitt 4.8 föreslås att de straffbestämmelser som finns i utsläppshandelslagen ska föras över till miljöbalken. Dessa bör kompletteras med regler om de ytterligare sanktioner som följer av utsläppshandelsdirektivet och utsläppshandelslagen.

Enligt utsläppshandelsdirektivet ska en verksamhetsutövare som inte senast den 30 april varje år överlämnar tillräckligt många utsläppsrätter för

att täcka utsläppen under det föregående året åläggas att betala en avgift för de överskridande utsläppen (artikel 16.3). Betalning av avgiften får inte befria verksamhetsutövaren från skyldigheten att överlämna det antal utsläppsrätter som motsvarar de överskridande utsläppen, när denne ska överlämna utsläppsrätter för det följande kalenderåret. Bestämmelserna har genomförts i utsläppshandelslagen (8 kap. 6 och 7 §§).

Med hänsyn till den verifierade utsläppsrapportens betydelse för utsläppshandelssystemets funktion har det i svensk rätt införts en sanktion för överträdelse av kravet att ge in en rapport senast den 31 mars varje år. En verksamhetsutövare som inte inom den angivna tiden har gett in en sådan rapport ska, om det inte är uppenbart oskäligt, betala en förseningsavgift på 20 000 kronor till staten (8 kap. 5 a §).

För att säkerställa effektiviteten i utsläppshandelssystemet så att verksamhetsutövare inte får för stor tilldelning av utsläppsrätter har det i svensk rätt även införts en sanktion vid försenad inlämning av information om minskningar av en anläggnings kapacitet, aktivitetsnivå eller drift. En verksamhetsutövare som inte har lämnat sådan information senast den 15 januari kalenderåret efter det att ändringarna har genomförts ska, om den uteblivna informationen har betydelse för tilldelningen av utsläppsrätter och det inte är uppenbart oskäligt, betala en förseningsavgift på 50 000 kronor till staten (8 kap. 5 b §).

Vid sidan om de befintliga sanktionerna bör det även införas en förseningsavgift vid utebliven rapportering enligt den s.k. verksamhetsändringsförordningen, kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/1842. Enligt utsläppshandelsdirektivet ska mängden gratis tilldelning till anläggningar vars verksamhet har ökat eller minskat med mer än 15 procent jämfört med den nivå som ursprungligen användes för att fastställa gratis tilldelning vid behov justeras (artikel 10a.20). I verksamhetsändringsförordningen fastställs de närmare reglerna för detta. Enligt förordningen ska verksamhetsutövare från och med 2021 årligen rapportera om verksamhetsnivån för varje delanläggning under det föregående kalenderåret för att möjliggöra en sådan justering (artikel 3). För år 2021 ska denna rapport innehålla uppgifter för de två åren som föregick det kalenderåret.

I miljöbalken finns bestämmelser om miljöstraffavgifter. Regeringen får meddela föreskrifter om miljöstraffavgifter för bl.a. överträdelser av bestämmelser i balken, föreskrifter som har meddelats med stöd av balken eller EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde (30 kap. 1 §). Sådana förseningsavgifter och straffavgifter som beskrivs ovan skulle i stället kunna utgöra miljöstraffavgifter. För att förseningsavgifterna ska få den avsedda effekten bör de inte vara alltför låga. Avgiftsnivån bör uppgå till 50 000 kronor vid sådana överträdelser av skyldigheter om rapportering och informationslämning som följer av EU-förordningarna. Den avgift som regleras i utsläppshandelsdirektivet kräver dock en viss särreglering. Enligt direktivet ska den verksamhetsutövare som inte har överlämnat det antal utsläppsrätter som motsvarar de sammanlagda utsläppen från verksamheten till staten betala en avgift om 100 euro per ton koldioxidekvivalent i förhållande till de utsläpp för vilka utsläppsrätter inte överlämnats (artikel 16.3). EU-domstolen har fastställt att ett faktiskt innehav av korrekt mängd utsläppsrätter inte utgör grund för att slippa betala straffavgift (se dom av den 17 oktober 2013 i mål C-

203/12, Billerud Karlsborg AB och Billerud Skärblacka AB mot Naturvårdsverket, EU:C:2013:664, punkterna 30–32). Enligt domen är det endast möjligt att medge befrielse från avgiftsskyldigheten om det föreligger en s.k. force-majeure situation, dvs. ”när den yttre orsak som åberopas av rättssubjekten leder till följder som är till den grad ofrånkomliga och oundvikliga att det blir objektivt sett omöjligt att uppfylla sina skyldigheter”. Det innebär dels att direktivet inte överensstämmer med miljöbalkens bestämmelse om hur miljöstraffavgifterna ska beräknas (30 kap. 1 § andra stycket), dels att direktivet inte ger utrymme för de ansvarsgrunder som anges i miljöbalken när det gäller miljöstraffavgift (30 kap. 2 §). I stället bör det införas ett bemyndigande i miljöbalken om att regeringen får meddela föreskrifter om att grunderna för beräkning av avgiftens storlek och grunderna för ansvarsbefrielse inte ska gälla i fråga om överträdelser av föreskrifter som meddelats med stöd av bemyndiganden i det nya 12 kap. i miljöbalken. I förordningen om miljöstraffavgifter bör det framgå att en överträdelse som består i att en verksamhetsutövare inte har överlämnat tillräckligt många utsläppsrätter ska betala en miljöstraffavgift med ett belopp som motsvarar 100 euro per ton koldioxidekvivalenter.

4.10 Andra sanktioner

Förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om

- verksamhetsförbud för flygverksamhet, och
- offentliggörande av namnet på en verksamhetsutövare som inte har fullgjort sin skyldighet att överlämna utsläppsrätter.

Skälen för förslaget: Bestämmelserna om straff och miljöstraffavgifter bör kompletteras med regler om ytterligare sanktioner.

Enligt utsläppshandelsdirektivet ska medlemsstaterna se till att namnen offentliggörs på de verksamhetsutövare som bryter mot kravet på överlämnande av det antal utsläppsrätter som motsvarar de sammanlagda utsläppen från anläggningen under föregående år (artikel 16.2). Bestämmelsen genomförs i utsläppshandelslagen (8 kap. 5 §).

Enligt utsläppshandelsdirektivet får en medlemsstat begära att kommissionen beslutar om verksamhetsförbud för en luftfartygsoperatör (artikel 16.5). En sådan begäran får göras om luftfartygsoperatören inte uppfyller kraven i direktivet och andra verkställighetsåtgärder inte lett till att kraven uppfylls. Bestämmelsen genomförs i en bestämmelse i utsläppshandelslagen som innebär att tillsynsmyndigheten ska upprätta ett förslag till begäran om verksamhetsförbud (8 kap. 8 a §). Förslaget ska överlämnas till regeringen för prövning av om en sådan begäran ska lämnas till kommissionen.

En motsvarande reglering bör införas i miljöbalken genom ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om verksamhetsförbud och offentliggörande av namn.

4.11 Överklagande

Bedömning: Miljöbalkens bestämmelser om överklagande kan tillämpas på utsläpp av växthusgaser utan ytterligare ändringar på lagnivå.

Skälet för bedömningen: I miljöbalken finns bestämmelser om överklagande av statliga myndigheters beslut enligt miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av balken finns (19 kap. 1 § och 21 kap. 1 §). Detta överensstämmer med regleringen enligt utsläppshandelslagen (9 kap.). Om regelverket när det gäller utsläppsrätter införlivas i miljöbalken blir bestämmelserna tillämpliga även på det området. Några ytterligare bestämmelser krävs således inte.

4.12 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Det nya 12 kap. miljöbalken ska träda i kraft den 1 januari 2021.

Genom det nya kapitlet upphävs lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter.

Den upphävda lagen ska fortfarande gälla i frågor om utsläpp av växthusgaser som sker före utgången av 2020 och återlämnande samt överlämnande av utsläppsrätter för sådana utsläpp.

Tillstånd, villkor, förelägganden och övriga beslut som har meddelats enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av den lagen ska anses meddelade enligt motsvarande bestämmelser i miljöbalken eller föreskrifter meddelade med stöd av balken.

Den upphävda lagen ska fortfarande gälla för deltagande i och tillgodoräknande av utsläppsminskningar från de projektbaserade mekanismerna i Kyotoprotokollet till Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar under den andra åtagandeperioden i Kyotoprotokollet, dock längst till att avräkningen för den andra åtagandeperioden har gjorts.

Bedömning: Om kommissionen går vidare med överträdelseärendet mot Sverige kan det vara lämpligt att sätta lagändringarna i kraft tidigare. Ikraftträdandet bör då förenas med övergångsbestämmelser som innebär att bestämmelserna inte ska tillämpas förrän den 1 januari 2021.

Skälen för förslaget och bedömningen: Den nya reglering som föreslås i denna promemoria motiveras av behovet att dels anpassa den svenska regleringen till det ändrade direktivet och de nya EU-förordningarna på området, dels omarbeta regelverket för att skapa tydligare och mer lättillämpade författningar. Enligt ändringsdirektivet skulle medlemsstaterna senast den 9 oktober 2019 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet. Kommissionen har inlett ett överträdelseärende mot Sverige om för sent genomförande av ändringsdirektivet. Sverige mottog en formell underrättelse

från kommissionen den 21 november 2019 (dnr SB2019/01585/EURÄTT). Den formella underrättelsen besvarades den 22 januari 2020.

Den nya regleringen bör gälla från och med handelsperioden 2021–2030. Av övergångsbestämmelser bör framgå att äldre bestämmelser ska gälla i fråga om tillsyn av utsläpp av växthusgaser som sker före utgången av 2020 och återlämnande samt överlämnande av utsläppsrätter för sådana utsläpp. Tillstånd, villkor, förelägganden och övriga beslut som har meddelats enligt utsläppshandelslagen eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av den lagen bör anses meddelade enligt motsvarande bestämmelser i den nya lagen eller föreskrifter meddelade med stöd av den nya lagen.

Lagändringarna bör träda i kraft när den nya handelsperioden inleds. När det gäller deltagande i och tillgodoräknande av utsläppsminskningar från de projektbaserade mekanismerna i Kyotoprotokollet till Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar behöver relevanta bestämmelser fortsätta att gälla till dess avräkningen för den andra åtagandeperioden enligt Kyotoprotokollet är gjord. Avräkningsperioden avser den ytterligare period på 100 dagar som länder som räknas upp i bilaga B till Kyotoprotokollet (dvs. de med skyldigheter att minska sina utsläpp av växthusgaser) kan använda för att uppfylla sina respektive åtaganden om de ännu inte har gjort det. Under denna period är alla transaktioner som involverar handel med Kyotoenheter fortfarande möjliga. Det exakta datumet för inledandet av avräkningsperioden fastställs inte i förväg. Det definieras av parterna i Kyotoprotokollet (CMP). Den andra åtagandeperioden upphör den 31 december 2020 och de sista inventeringsrapporterna bör lämnas in av parterna före den 15 april 2022. Mot bakgrund av granskningsförfarandet under den första åtagandeperioden är det troligt att granskningsprocessen för den andra åtagandeperioden kommer att avslutas i mitten av 2023.

Kommissionen har som nämns ovan initierat ett överträdelseärende om försenat genomförande av ändringsdirektivet som ytterst kan resultera i en straffavgift som utgörs av ett standardbelopp för att bestraffa själva överträdelsen och ett löpande vite tills bristerna åtgärdats. Om kommissionen går vidare med överträdelseärendet mot Sverige kan det vara lämpligt att sätta i lagändringarna i kraft snarast möjligt. Det nya regelverket avser handelsperioden 2021–2030. Av övergångsbestämmelser bör då framgå att i fråga om utsläpp av växthusgaser som sker före utgången av 2020 och tillstånd till sådana utsläpp samt utfärdande av utsläppsrätter ska den nuvarande lagen tillämpas före utgången av 2020.

5 Konsekvenser

En konsekvensbeskrivning finns i den tidigare remitterade promemorian (dnr M2020/00083/R). De skillnader som finns mellan denna promemoria och det tidigare remitterade förslaget innebär inte några andra konsekvenser än de som beskrivs där.

6 Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om ändring i miljöbalken

7 kap. 31 och 31 a §§

Paragraferna, som är nya, motsvaras av nuvarande 12 kap. 6 och 6 a §§ miljöbalken. Ändringarna är en följd av att nuvarande 12 kap. upphävs och ersätts med bestämmelser om utsläpp av växthusgaser.

9 kap. 16–20 §§

Paragraferna, som är nya, motsvaras till sitt innehåll av nuvarande 12 kap. 7–10 och 12 §§ miljöbalken men har moderniserats till sin utformning. Ändringarna är en följd av att nuvarande 12 kap. upphävs och ersätts med bestämmelser om utsläpp av växthusgaser. Någon ändring i sak är inte avsedd.

12 kap.

Ordförklaringar

1 §

I paragrafen förklaras vad som avses med utsläppshandelsdirektivet. Kortformen ersätter beteckningen ”handelsdirektivet”, som används i utsläppshandelslagen, för att bättre överensstämja med direktivets tillämpningsområde.

2 §

Paragrafen innehåller förklaringar av termer och uttryck som används i kapitlet.

Förklaringen av *utsläpp av växthusgaser* motsvarar den förklaring som finns i 1 kap. 2 b § utsläppshandelslagen (se prop. 2009/10:28 s. 41). De aktuella växthusgaserna är koldioxid, dikväveoxid och perfluorkolväten. Definitionen av växthusgaser i artikel 3 i utsläppshandelsdirektivet innehåller fler växthusgaser men det är endast utsläpp av koldioxid, dikväveoxid och perfluorkolväten som kan kräva tillstånd eller övervakningsplan och därför är det endast dessa som omfattas av kapitlets bestämmelser.

Förklaringen av *ton koldioxidekvivalenter* motsvarar i sak den förklaring som finns i 1 kap. 2 b § utsläppshandelslagen (se prop. 2009/10:28 s. 41). Med ton koldioxidekvivalenter avses ett ton koldioxid eller den mängd dikväveoxid eller perfluorkolväten som medför en lika stor klimatpåverkan som utsläpp av ett ton koldioxid. Koldioxid, dikväveoxid och perfluorkolväten har olika förmåga att påverka klimatet. Koldioxid är den viktigaste växthusgasen i storlek och tjänar därför som måttstock när de andra gaserna bedöms.

Förklaringen av *utsläppsrätt* motsvarar i sak den förklaring som finns 3 kap. 5 § första stycket utsläppshandelslagen. Utsläppsrätt innebär en rätt att släppa ut ett ton koldioxidekvivalenter under en bestämd tidsperiod. I artikel 13 i utsläppshandelsdirektivet finns bestämmelser om utsläppsrätters giltighet. Utsläppsrätter som utfärdas från och med den 1 januari

2021 ska vara giltiga för utsläpp från och med den fjärde handelsperioden. Bestämmelsen kommer att genomföras i förordning.

3 §

I paragrafen förklaras vad som i kapitlet avses med anläggning. Den motsvarar 2 § utsläppshandelslagen.

Förklaringen av anläggning är i huvudsak densamma som i utsläppshandelsdirektivet (artikel 3 e). Av förklaringen framgår att det ska vara fråga om verksamheter som bedrivs ”på platsen”. Det ska vara fråga om ett sammanhängande verksamhetsområde. Det kan således inte vara fråga om helt skilda områden inom samma ort (se prop. 2003/04:132 s. 40 f.).

4 §

I paragrafen förklaras vad som avses med flygverksamhet. Bestämmelsen motsvarar delvis 2 § utsläppshandelslagen (se prop. 2008/09:147 s. 42).

Ordförklaringen av flygverksamhet i utsläppshandelslagen har den geografiska begränsning som framgår av den första delen av *punkt 1*, dvs. flygningar med luftfartyg som ger upphov till utsläpp av växthusgaser och som görs till eller från en flygplats inom EES. Den nya förklaringen omfattar även flygningar till eller från ett sådant tredje land vars utsläppshandelssystem är kopplat till EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS). För närvarande pågår förberedelser för att koppla samman EU ETS med Schweiz ETS. Flygningar enligt punkt 1 är således sådana som omfattas av utsläppshandelssystemet.

Enligt *punkt 2*, som saknar motsvarighet i den nuvarande lagen, omfattar förklaringen av flygverksamhet även sådana flygningar som anges i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/1603 av den 18 juli 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG vad gäller åtgärder som antagits av Internationella civila luftfartsorganisationen för övervakning, rapportering och verifiering av utsläpp för att genomföra en global marknadsbaserad åtgärd, s.k. Corsia-flygningar. Till skillnad från sådana flygningar som avses i punkt 1 är tillämpningsområdet för Corsia inte avgränsat genom platsen för ett luftfartygs avgång eller ankomst, utan utifrån var flygoperatören har sitt drifttillstånd, AOC (Air Operator Certificate), eller är registrerad. Corsia-flygningarna ska enligt EU-förordningen omfattas av regelverket om övervakning och rapportering, men omfattas inte av bestämmelserna i utsläppshandelsdirektivet om handel med utsläppsrätter, t.ex. gällande tilldelning och överlämnande av utsläppsrätter.

Eftersom utsläppshandelsdirektivet innehåller olika regler för de två typerna av flygverksamhet kommer det på förordningsnivå att göras en åtskillnad mellan dessa.

Regeringen får med stöd av 11 § meddela föreskrifter om att det ska krävas en övervakningsplan för att bedriva flygverksamhet som medför utsläpp av koldioxid.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

5 §

I paragrafen förklaras vad som i kapitlet avses med verksamhetsutövare. Den motsvarar 1 kap. 2 a § utsläppshandelslagen (se prop. 2003/04:132 s. 40 och 2008/09:147 s. 42). Skillnaden i förhållande till den nuvarande bestämmelsen är endast redaktionell.

6 §

I paragrafen förklaras vad som avses med utsläppsrapport och övervakningsplan.

Till skillnad från det nuvarande regelverket om handel med utsläppsrätter, som i bestämmelser anger innehållet i motsvarande rapport och plan, görs i den nya lagen en hänvisning till de termer som används i övervaknings- och rapporteringsförordningen. Enligt artikel 68 i övervaknings- och rapporteringsförordningen ska verksamhetsutövaren senast den 31 mars varje år lämna in en utsläppsrapport till den behöriga myndigheten som omfattar de årliga utsläppen och som är verifierad i enlighet med genomförandeförordning (EU) 2018/2067. Utsläppsrapporten ska innehålla minst de uppgifter som anges i bilaga X till övervaknings- och rapporteringsförordningen. Enligt artikel 12 ska varje verksamhetsutövare lämna in en övervakningsplan till den behöriga myndigheten för godkännande. Övervakningsplanen ska bestå av en detaljerad, fullständig och öppen dokumentation av övervakningsmetoden för en bestämd anläggning eller flygverksamhet och ska innehålla minst de uppgifter som anges i bilaga till förordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Tillstånd

7 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om särskilt tillstånd att släppa ut växthusgaser och vad en ansökan om tillstånd ska innehålla. Den motsvarar i huvudsak 2 kap. 1 § utsläppshandelslagen (se prop. 2009/10:28 s. 42).

Genom bemyndigandet möjliggörs ett genomförande av artikel 4 i utsläppshandelsdirektivet. Föreskrifter om vilka anläggningar som omfattas av ett tillståndskrav kommer att meddelas på förordningsnivå.

Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

8 §

I paragrafen förklaras vad som avses med tillståndsmyndighet. Den motsvarar i sak 2 kap. 3 § utsläppshandelslagen.

Flygverksamhet

9 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om krav på övervakningsplan för flygverksamhet. Den motsvarar delvis 2 kap. 13 § utsläppshandelslagen. Genom bemyndigandet möjliggörs ett genomförande av artikel 3g i utsläppshandelsdirektivet

Utsläppshandelsdirektivet innehåller detaljerade bestämmelser om olika typer av flygningar som inte ska omfattas av systemet med handel med utsläppsrätter. Föreskrifter om vilka verksamhetsutövare som omfattas av kravet på en övervakningsplan kommer att meddelas på förordningsnivå.

Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Anmälan av ändringar

10 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vad en verksamhetsutövare är skyldig att göra vid ändrade förhållanden. Sådana bestämmelser finns i dag i 2 kap. 8 § första och andra stycket utsläppshandelslagen. Detta påverkar inte sådana krav i fråga om ändringar som kan följa av krav enligt miljöbalken i övrigt.

Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Utsläppsrätter

11 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att utsläpp från en verksamhet som omfattas av utsläppshandelssystemet ska täckas av motsvarande mängd utsläppsrätter.

En bestämmelse om att utsläpp av växthusgaser från anläggningar och utsläpp av koldioxid från flygverksamhet ska täckas av utsläppsrätter finns i dag i 2 kap. 16 § utsläppshandelslagen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

12 §

Paragrafen anger vilka verksamhetsutövare som får tilldelas utsläppsrätter. Bestämmelsen motsvarar delvis innehållet i 3 kap. 4 och 4 a §§ utsläppshandelslagen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

13 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om tilldelning av utsläppsrätter. Den motsvarar delvis 3 kap. 6 § utsläppshandelslagen.

När det gäller anläggningar finns harmoniserade regler om gratis tilldelning i tilldelningsförordningen och verksamhetsändringsförordningen. För flygsektorn saknas dock harmoniserade regler och det kommer att finnas behov av mer detaljerade regler för att genomföra direktivets krav i de delarna. Genom bemyndigandet kan sådana regler placeras på lägre normgivningsnivå.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

14 §

Paragrafen innehåller en skyldighet för verksamhetsutövare att överlämna utsläppsrätter. Bestämmelsen motsvarar delvis 6 kap. 1 § utsläppshandelslagen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

15 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om utfärdande, återlämnande och överlämnande av utsläppsrätter.

Genom bemyndigandet får regeringen meddela sådana föreskrifter som finns i utsläppshandelslagen om utfärdande (4 kap. 3 § första stycket), återlämnande (4 kap. 4 §) och överlämnande (6 kap. 1–1 b §§). När det gäller överlämnande finns bestämmelser om förfarandet för hur utsläppsrätter ska överlämnas i artikel 56 i registerförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

16 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om utsläppsrätters överlåtbarhet. Paragrafen, som i huvudsak motsvarar 3 kap. 5 § andra stycket utsläppshandelslagen (se prop. 2004/05:18 s. 92), upplyser om att utsläppsrätter får överlåtas till fysiska och juridiska personer i EES samt i ett tredjeland där sådana utsläppsrätter har erkänts i enlighet med artikel 25 i utsläppshandelsdirektivet.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

Konto och registrering i unionsregistret

17 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om kontoföringsverksamheten. Den motsvarar delvis 4 kap. 1 § utsläppshandelslagen.

I första stycket finns en upplysning om att bestämmelser av betydelse för kontoföring av utsläppsrätter finns i registerförordningen. Med kontoföring avses olika transaktioner som utförs av kontoföringsmyndigheten, exempelvis utfärdande av utsläppsrätter, noteringar om innehav på konton, och registreringar av dispositioner såsom överlåtelser eller annat förvärv, överlämnande och annullering av utsläppsrätter.

Andra stycket innehåller en upplysning om att regeringen bestämmer vilken myndighet som är nationell administratör enligt registerförordningen. Myndigheten ska enligt bestämmelsen kallas kontoföringsmyndigheten.

Övervägandena finns i avsnitt 4.6.

18 §

Paragrafen innebär att lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument inte ska tillämpas på kontoföring av utsläppsrätter. Den motsvarar 4 kap. 1 § tredje stycket utsläppshandelslagen (se prop. 2004/05:18 s. 93) och har förts över endast med den ändringen att kyotoenheter utgår.

Övervägandena finns i avsnitt 4.6.

19 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om förfarandet för att ansöka om registrering eller att öppna konto i unionsregistret.

Med stöd av bemyndigandet får regeringen meddela sådana föreskrifter som finns i 4 kap. 5–9 §§ utsläppshandelslagen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.6.

20 §

Paragrafen innehåller bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om rättelse av uppgifter i unionsregistret och avstängning av tillträdesrätt till konto i unionsregistret.

Med stöd av bemyndigandet i punkt 1 får regeringen meddela sådana föreskrifter som finns i 4 kap. 19 § utsläppshandelslagen.

Med stöd av punkt 2 får regeringen meddela föreskrifter om avstängning av tillträdesrätten till ett konto i unionsregistret. Skäl att besluta om avstängning kan vara att kontoföringsmyndigheten har underrättats om beslut om att någon som finns registrerad i unionsregistret har försatts i konkurs eller att en utsläppsrätt har utmätts, belagts med kvarstad eller betalningssäkrats. Syftet med en avstängning är att skydda rättighetshavare och tredje man som avser att förvärva utsläppsrätter (jfr. prop. 2004/05:18 s. 56–60).

Övervägandena finns i avsnitt 4.6.

21 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt till skadestånd av staten vid felregistreringar. Den motsvarar i sak 8 kap. 10 § utsläppshandelslagen (prop. 2010/11:151 s. 44).

Övervägandena finns i avsnitt 4.6.

22 §

Paragrafen innehåller en presumtion om förfoganderätt för den som är registrerad som innehavare av utsläppsrätter. Den motsvarar i huvudsak 4 kap. 14 § utsläppshandelslagen.

Bestämmelsen innebär att en kontoinnehavare ska anses ha rätt att förfoga över de utsläppsrätter som finns registrerade på kontot, om annat inte framgår av informationen på kontot. Motsvarande bestämmelse i utsläppshandelslagen utgår från att en registrering om kontohavarens konkurs, utmätning, kvarstad eller betalningssäkring avseende en utsläppsrätt kan göras på kontot (prop. 2004/05:18 s. 98). Sådana registreringar är emellertid inte möjliga att göra i unionsregistret, varför paragrafen ändras så att den inte hänvisar till registreringar på kontot. Av informationen på kontot framgår dock om kontoföringsmyndigheten enligt registerförordningen fattat beslut om avstängning av tillträdesrätten till kontot på grund av t.ex. pågående insolvensförfarande. Information om avstängning av tillträdesrätten och spärr av kontot kan vara sådan information som visar att kontohavare inte har rätt att förfoga över utsläppsrätterna på kontot. Enligt 17 § får regeringen meddela föreskrifter om avstängning av tillträdesrätten till kontot.

Övervägandena finns i avsnitt 4.6.

Övervakning, rapportering och verifiering av utsläpp

23 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om övervakning, rapportering och verifiering av utsläpp. Den motsvarar i huvudsak 5 kap. 3 § utsläppshandelslagen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Verksamhetsförbud för flygverksamhet

24 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om sådana verksamhetsförbud som avses i artikel 16.10 i utsläppshandelsdirektivet. Enligt artikel 16.5 i direktivet får medlemsstaterna begära att kommissionen beslutar om verksamhetsförbud enligt artikel 16.10 för en luftfartygsoperatör som inte uppfyller kraven i direktivet och då andra verkställighetsåtgärder inte lett till att kraven uppfylls.

Genom bemyndigandet får regeringen meddela sådana föreskrifter som finns i 8 kap. 8 a § utsläppshandelslagen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.10.

Offentliggörande av en verksamhetsutövars namn

25 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att tillsynsmyndigheten ska offentliggöra namnet på en verksamhetsutövare som inte överlämnat tillräckligt många utsläppsrätter.

Genom bemyndigande får regeringen meddela sådana föreskrifter som finns i 8 kap. 5 § utsläppshandelslagen. Därmed möjliggörs ett genomförande av artikel 16.2 i utsläppshandelsdirektivet på förordningsnivå.

Övervägandena finns i avsnitt 4.10.

15 kap. 37 §, 16 kap. 2 c § och 29 kap. 9 §

I paragraferna görs följdändringar. Hänvisningen till utsläppshandelslagen tas bort i 15 kap. 37 §. I fråga om 16 kap. 2 c § och 29 kap. 9 § ersätts hänvisningen till utsläppshandelslagen med en hänvisning till 12 kap.

24 kap.

3 §

I paragrafen anges grunderna för när en tillståndsmyndighet får återkalla tillstånd, dispenser eller godkännanden.

Punkt 10, som är ny, innebär att ett tillstånd som avser utsläpp av växthusgaser meddelat med stöd av 12 kap. helt eller delvis får återkallas, eller verksamheten förbjudas, om det saknas tillstånd som behövs enligt andra bestämmelser i miljöbalken eller enligt äldre bestämmelser. Återkallelse kan även ske om verksamheten inte kräver tillstånd enligt 12 kap. Punkten motsvarar innehållet i 2 kap. 10 § utsläppshandelslagen (se prop. 2004/05:18 s. 90).

Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

5 a §

I paragrafen, som är ny, anges att tillståndsmyndigheten i fråga om en verksamhet som avses i 12 kap. får ändra eller upphäva villkor om det behövs för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet. Bestämmelsen motsvarar delvis 2 kap. 11 § utsläppshandelslagen (se prop. 2004/05:18 s. 90). Bestämmelsen behövs för att säkerställa att villkor i tillstånd är i överensstämmelse med EU-rätten.

Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

20 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att vissa villkor om begränsning av utsläpp inte kan gälla för verksamheter som omfattas av ett tillstånd för utsläpp av växthusgaser.

Förutom redaktionella ändringar görs en följdändring som innebär att hänvisningen till utsläppshandelslagen ersätts med en hänvisning till 12 kap.

26 kap.

9 §

Paragrafen anger förutsättningarna för när en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet får besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken och föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Förelägganden får dock inte beslutas i fråga om verksamheter med utsläpp av växthusgaser som har tillstånd till sådana utsläpp. En följdändring görs som innebär att hänvisningen till utsläppshandelslagen ersätts med en hänvisning till 12 kap.

29 kap.

4 §

Paragrafen innehåller en straffbestämmelse om ansvar för otillåten miljöverksamhet.

En ny *punkt g*) införs enligt vilken kan dömas till ansvar för överträdelser av föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 12 kap. 7 § om tillstånd för utsläpp av växthusgaser eller 12 kap. 8 § om krav på att ha en övervakningsplan. Det motsvarar delvis 8 kap. 1 § 1 utsläppshandelslagen (prop. 2004/05:18 s. 66). Straffskalan höjs i förhållande till den bestämmelsen. Vidare görs följdändringar med anledning av att innehållet i den nuvarande lydelsen av 12 kap. flyttas till 7 och 9 kap.

Övervägandena finns i avsnitt 4.8.

5 §

Paragrafen innehåller en straffbestämmelse om ansvar för försvårande av miljökontroll.

En språklig modernisering görs av *punkt 1* genom att orden ”eller vilseledande” läggs till.

Enligt *punkt 4*, som är ny, kan den som i fråga om en verksamhet som avses i 12 kap. lämnar oriktig eller vilseledande uppgift i en utsläpps-

rapport eller underlåter att göra en anmälan som krävs enligt föreskrifter som regeringen har meddelat enligt 12 kap. 9 § dömas till ansvar. Detta motsvarar delvis innehållet i 8 kap. 1 § 3 och 4 utsläppshandelslagen (prop. 2004/05:18 s. 66). Straffskalan höjs i förhållande till den bestämmelsen.

I övrigt görs redaktionella ändringar.

Övervägandena finns i avsnitt 4.8.

11 §

Paragrafen anger undantagen för straffbarhet enligt 29 kap.

Tredje stycket reglerar situationen att ett vitesföreläggande har överträtts som samtidigt innebär att en straffbar gärning har begåtts. Bestämmelsen syftar till att förhindra att någon prövas två gånger för samma sak på ett sätt som kan strida mot dubbelprövningsförbudet. Om ett vitesföreläggande har meddelats, t.ex. ett föreläggande om att upphöra med ett visst agerande, och föreläggandet inte följs, kan tillsynsmyndigheten välja att ansöka om att vitet utdöms. Det faktum att föreläggandet inte följs kan samtidigt innebära en överträdelse av denna lag. Bestämmelsen förtydligas på så sätt att omständigheten att ett föreläggande har beslutats inte utgör hinder för straffrättsligt ansvar. Den avgörande tidpunkten för när hindret uppkommer är i stället tidpunkten då en domstolsprocess inleds om utdömning av vitet. Bestämmelsen utgör en ansvarsfrihetsregel men fungerar samtidigt som ett hinder mot åtal.

I övrigt görs redaktionella ändringar.

Övervägandena finns i avsnitt 4.8.

21 a §

I paragrafen, som är ny, finns en bestämmelse om att den som är misstänkt för ett brott inte får föreläggas vid vite att medverka i utredning av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser. Detta s.k. vitesförbud är ett uttryck för den enskildes rätt att inte belasta sig själv och har utformats efter förebild av bestämmelser i 7 kap. 5 § utsläppshandelslagen, 3 § skatteförfarandelagen (2011:1244), 7 kap. 6 § tullagen (2016:523) och 26 kap. 27 § skollagen (2010:800).

Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

30 kap.

2 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om undantag från vissa begränsningar när det gäller miljöstraffavgifter.

Med stöd av bemyndigandet kan regeringen bestämma att de begränsningar som gäller i fråga om fastställande av en miljöstraffavgifts storlek (30 kap. 1 § andra stycket) samt de grunder som anges för när det kan anses oskäligt att ta ut en avgift (30 kap. 2 § andra stycket) inte ska gälla i fråga om överträdelser av sådana föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 12 kap. 16 §.

Övervägandena finns i avsnitt 4.9.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Av övergångsbestämmelserna framgår att i frågor om utsläpp av växthusgaser som sker före utgången av 2020 och tillstånd till sådana utsläpp samt utfärdande av utsläppsrätter för sådana utsläpp ska äldre bestämmelser gälla.

När det gäller deltagande i och tillgodoräknande av utsläppsminskningar från de projektbaserade mekanismerna i Kyotoprotokollet till Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar fortsätter relevanta bestämmelser att gälla till dess avräkningen för den andra åtagandeperioden enligt Kyotoprotokollet är gjord.

Övervägandena finns i avsnitt 4.13.

6.2 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

31 kap. 11 §

Medlemsstaternas nationella register för utsläppsrätter har ersatts av ett unionsregister, se prop. 2010/11:151 s. 37. Ändringen innebär att namnet utsläppsregister ersätts med unionsregister. Hänvisningen till utsläppshandelslagen ändras till att avse 12 kap. miljöbalken. Någon ändring i sak är inte avsedd.

6.3 Övriga lagändringar

Förslagen till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi, inkomstskattelagen (1999:1229) och lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Hänvisningar till utsläppshandelslagen ändras till att avse 12 kap. miljöbalken.

Översikt över hur bestämmelserna i utsläppshandelslagen och utsläppshandelsförordningen föreslås bli behandlade

Utsläppshandelslagen	Miljöbalken (MB) Den nya förordningen (F)	ETS-direktivet
1 kap.		
1 §	-	Art. 1
2 §	(MB) 12 kap. 3 och 4 §§	Art. 3 e och 3 o
2 a §	(MB) 12 kap. 5 §	Art. 3 f och 3 o
2 b §	(MB) 12 kap. 2 §	Art. 3 a, 3 b och 3 j
2 c §	Utgår	
2 d §	(MB) 12 kap. 1 §	
2 e §	Utgår	
2 f §	Utgår	
2 g §	Utgår	
3 §	Utgår	
4 §	Utgår	
2 kap.		
1 §	(MB) 12 kap. 7 §	Art. 4
3 §	(MB) 12 kap. 8 §	Art. 4
4 §	(F) 3 kap. 5 §	Art. 5
5 §	(F) 3 kap. 6 §	Art. 6
6 §	(F) 3 kap. 3 och 4 §§	Art. 6
7 §	(F) 3 kap. 7 §	Art. 6
8 §	(F) 3 kap. 8 och 10 §§	Art. 7
9 §	(F) 3 kap. 9 och 11 §§	Art. 7
9 a §	Utgår	Artikeln borttagen
10 §	(MB) 24 kap. 3 §	
11 §	(MB) 24 kap. 3 och 5 a §§	
12 §	(F) 4 kap. 1 §	Artikel 18a
13 §	(F) 4 kap. 3 §	Art. 3g
14 §	utgår	
15 §	(F) 4 kap. 5 §	
16 §	(F) 3 kap. 15 § och 4 kap. 2 §	Artikel 6.2e
3 kap.		
1 §	(F) 5 kap. 2 §	
2 §	Utgår, se dock (F) 5 kap. 6 §	

3 §	Utgår, se dock (F) 5 kap. 6 §	
4 § första stycket	(MB) 12 kap. 12 §	
4 § andra stycket	Utgår	
4 a §	Utgår	
4 b §	(F) 5 kap. 5 §	
5 §	(MB) 12 kap. 2 och 16 §§	Art. 3 a och 12
6 §	(MB) 12 kap. 13 §	
8 §	Utgår	
4 kap.		
1 §	(MB) 12 kap. 17 och 18 §§	
	(F) 6 kap. 5 §	
2 §	(F) 7 kap. 1 §	Art. 13
3 §	(F) 7 kap. 2–4 §§	Art. 3e.5, 11.2
4 §	(F) 7 kap. 5 §	
5 §	(F) 6 kap. 2 §	
6 §	(F) 6 kap. 2 §	
7 §	(F) 6 kap. 3 §	
8 §	(F) 6 kap. 3 §	
9 §	Utgår	
11 §	Utgår	
14 §	(MB) 12 kap. 22 §	
15 §	(F) 6 kap. 15 §	
16 §	(F) 6 kap. 16 §	
17 §	(F) 6 kap. 6 §	
18 §	(F) 6 kap. 7 §	
19 §	(F) 6 kap. 10 och 11 §§	
20 §	(MB) 27 kap. 1 och 2 §§	
20 a §	(MB) 27 kap. 1 och 2 §§	
5 kap.		
1 §	(F) 3 kap. 14 § och 4 kap. 4 §	
2 §	Utgår	
3 §	(MB) 12 kap. 23 §	
6 kap.		
1 § första stycket	(MB) 12 kap. 14 §	Art. 12.2a och 12.3
1 § andra–fjärde styckena	(F) 8 kap. 2, 3 och 5 §§	Art. 12.2a och 12.3
1 a §	Utgår	
1 b §	(F) 8 kap. 4 §	Art. 12.3a
2 §	(F) 6 kap. 14 §	
3 §	(F) 8 kap. 6 §	
4 §	Utgår	

Bilaga 1

7 kap.		
1 §	RF 8 kap. 7 §	
2 §	(MB) 27 kap. 21 §	
3 §	(MB) 27 kap. 9 §	
4 §	(MB) 28 kap. 1 §	
5 §	(MB) 29 kap. 21 a §	
7 §	Utgår	
8 §	(MB) 26 kap. 2 §	
9 §	(MB) 27 kap. 1 §	
8 kap.		
1 §	(MB) 29 kap. 4 och 5 §§	Art. 16.1
2 §	(MB) 29 kap. 11 §	
3 §	(MB) 29 kap. 11 §	
4 §	Utgår	
5 §	(MB) 12 kap. 25 § (F) 9 kap. 14 §	Art. 16.2
5 a §	(MB) 30 kap. 1 § (F) 9 kap. 1 och 4 §§	
5 b §	(MB) 30 kap. 1 § 9 kap. 24 § förord- ningen om miljö- sanktionsavgifter	
6 §	(MB) 30 kap. 2 a § 9 kap. 26 § förord- ningen om miljö- sanktionsavgifter	Art. 16.3 och 4
7 §	9 kap. 26 § förord- ningen om miljö- sanktionsavgifter	Art. 16.3
8 §	(MB) 30 kap. 3 §	
8 a §	(MB) 12 kap. 24 § (F) 9 kap. 1 och 4 §§	Art. 16.5
10 §	(MB) 12 kap. 21 §	
12 §	(F) 6 kap. 12 §	
9 kap.		
1 §	(MB) 19 kap. 1 §	
2 §	Utgår	
3 §	Utgår	
4 §	Utgår	
5 §	(F) 9 kap. 6 §	

1 §	(F) 1 kap. 1 §	
2 §	(F) 2 kap. 1 §	
2 a §	(F) 2 kap. 1 och 2 §§	
2 b § 1	Utgår	
2 b § 2	(F) 2 kap. 4 §	
2 d §	(F) 2 kap 5 §	
3 §	(F) 1 kap. 3 §	
4 §	Utgår	
5 §	(F) 1 kap. 10 §	Art. 3 t
6 §	(F) 1 kap. 7 §	
6 a §	(F) 1 kap. 8 §	
7 a §	(F) 1 kap. 9 §	Art. 3 h
8 b §	Utgår	
8 c §	Utgår	
8 d §	Utgår	
8 e §	Utgår	
9 a §	Utgår	
9 b §	Utgår	
9 c §	Utgår	
9 d §	Utgår	
9 e §	Utgår	
9 f §	Utgår	
9 g §	Utgår	
17 a §	(F) 3 kap. 1 och 2 §§	Artikel 4
17 d §	(F) 4 kap. 7 §	Bilaga 1
17 e §	Utgår	
17 f §	(F) 4 kap. 9 §	Artikel 28a.1
17 g §	(F) 4 kap. 9 §	Artikel 28a.1
17 h §	Utgår	
17 i §	(F) 4 kap. 8 §	Artikel 28a.6
18 a §	(F) 5 kap. 2 §	
19 a §	Utgår	
19 b §	Utgår	
19 c §	Utgår	
19 d §	Utgår	
19 e §	Utgår	
19 f §	(F) 5 kap. 4 §	
20 §	Utgår	
20 a §	Utgår	
32 b – 32 s §§	Utgår	
32 t §	(F) 5 kap. 6 §	
32 u §	Utgår	
32 v §	Utgår	
32 w §	Utgår	Artikeln borttagen
33 a §	Utgår	
33 b §	Utgår	

Bilaga 1	33 c §	Utgår	
	33 d §	Utgår	
	33 e §	Utgår	
	33 f §	Utgår	
	33 g §	Utgår	
	33 h §	Utgår	
	33 i §	Utgår	
	33 j §	Utgår	
	34 §	(F) 10 kap. 2 §	
	35 §	(F) 7 kap. 2 och 3 §§	Art. 11.2
	38 §	(F) 6 kap. 13 §	
	40 §	(F) 6 kap. 8 §	
	41 §	(F) 6 kap. 9 §	
	42 – 58 §§	Utgår	
	59 §	(F) 9 kap. 16 §	
	60 §	(F) 9 kap. 8 §	
	61 §	(F) 10 kap. 1 och 2 §§	
	62 §	Utgår	
	63 §	(F) 9 kap. 14 §	Art. 16.2
	63 a §	(F) 9 kap. 11 §	
	63 b §	(F) 9 kap. 12 §	
	64 §	Utgår	
	Bilaga 1	Utgår	
	Bilaga 2	(F) Bilaga	